

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 814)
miljøministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	13. juni 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 21. juni 2002 - dagsordenspunkt rådsmøde (miljøministre) den 25. juni 2002 - vedlægges Miljøministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Samlenotat for rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002

Dagsordenspunkt Side

1. Biosikkerhed 2
  - a) Afgørelse om Fællesskabets ratifikation af Cartagena-protokollen
- vedtagelse
  - b) Forordning om grænseoverskridende overførsel af GMO (Cartagena-protokol) 3
- status for arbejdet
2. Strategi for jordbeskyttelse 9
- rådskonklusioner
3. Biologisk mangfoldighed 15
- rådskonklusioner
4. Direktiv om emballage og emballageaffald 17
- generel indstilling
5. Direktiv om SEVESO II 22
- generel indstilling
6. Direktiv om miljøansvar 28
- orienterende debat
7. Rådets strukturer i forhold til 46
  - de miljørelevante aspekter af bæredygtighedsstrategien
  - koordination mellem de forskellige sektorer berørt af bæredygtighedsstrategien*- information fra Formandskabet*
8. Direktiv om handel med CO₂-kvoter 46
- status for arbejdet
9. Forordning om sporing og mærkning af GMO 52

- status for arbejdet

10. Rotterdam-konventionen (PIC) om handel med farlige stoffer

a. Afgørelse om Fællesskabets ratifikation af PIC-konventionen 59

- status for arbejdet

a. Forordning om eksport og import af farlige kemiske produkter 62

- status for arbejdet

Ad -1. Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Fællesskabets vegne af Cartagena-protokollen om biosikkerhed

KOM (2002) 127 endelig

Revideret notat

1. Status

Kommissionen sendte den 13. marts 2002 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 175 stk. 1, sammenholdt med art. 300, stk. 2, første afsnit, første punktum og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Europa-Parlamentets forventes at vedtage sin udtalelse om forslaget i juni 2002.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 15. april 2002.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002 med henblik på vedtagelse.

Cartagena-protokollen om biosikkerhed (herefter: protokollen) under Konventionen om den biologiske mangfoldighed bygger på forsigtighedsprincippet og udgør en ramme for sikker overførsel, håndtering og anvendelse af levende genetisk modificerede organismer (GMO'er). Protokollen skal beskytte mod negative virkninger fra GMO'er på den biologiske mangfoldighed og menneskers sundhed. Protokollen lægger særligt vægt på grænseoverskridende overførsel af GMO'er.

Protokollen blev undertegnet af samtlige EU medlemslande i perioden 24. maj- 11. juli 2000. Nederlandene og Spanien har i januar 2002 ratificeret protokollen som de eneste EU medlemslande. I alt har 14 lande ratificeret protokollen, som først træder i kraft 90 dage efter den 50. stat har deponeret sit ratifikationsinstrument.

Et lovforslag om ændring af lov nr. 356 af 6. juni 1991 om miljø og genteknologi, som skal implementere det reviderede udsætningsdirektiv (direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001), er fremsat for Folketinget den 28. februar 2002 og vedtaget d. 29. maj 2002. Med loven har man indhentet Folketingets samtykke til, at regeringen kan ratificere protokollen, når de relevante EU regler, som skal implementere protokollen, er på plads, eller når der foreligger en beslutning om, at Fællesskabet ratificerer protokollen.

Protokollen regulerer import og eksport af GMO til/fra Fællesskabet. Import er allerede reguleret af den eksisterende Fællesskabslovgivning og eksport fra Fællesskabet søges reguleret af Kommissionens forslag til forordning om grænseoverskridende overførsel af GMO (KOM(2002)85 endelig) som i øjeblikket er under forhandling.

1. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagens formål er, at EU, som har tilkendegivet sin interesse i protokollen ved at underskrive den, snarligt også kan ratificere protokollen.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Fællesskabet har underskrevet protokollen, som vedrører handel og miljøbeskyttelse (fællesskabskompetence). Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Fællesskabets indgåelse af protokollen får ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark.

1. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring. Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor Greenpeace bemærkede, at det bør være dansk holdning, at protokollen skal ratificeres inden Verdenstopmødet i Johannesburg.

Ad – 1b. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer

KOM (2002) 85 endelig

Revideret notat

Resumé: Formålet med forslaget er at skabe grundlag for, at EU som part i Cartagena-protokollen om biosikkerhed kan implementere protokollens bestemmelser. Kommissionen anfører, at forslagets formål er, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at fastlægge en fælles ordning for anmeldelse af og information om eksport til tredjelande af genmodificerede organismer (herefter: GMO'er). Målet er at sikre et passende beskyttelsesniveau i forbindelse med sikker overførsel, håndtering og anvendelse af GMO'er, som kan have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, idet der også tages hensyn til sundhedsrisikoen for mennesker. Forordningsforslaget finder ikke kun anvendelse på eksport, men også på uforsætlig grænseoverskridende overførsel af GMO'er.

1. Status

Kommissionen oversendte den 20. februar 2002 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i Traktatens artikel 251.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 15. april 2002.

Forslaget har været forelagt for Folketinget fredag d. 1. marts forud for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget blev præsenteret af Kommissionen på rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002.

Kommissionen har d. 13. marts 2002 endvidere fremlagt et forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Fællesskabets vegne af Cartagena-protokollen om biosikkerhed (KOM(2002)127). Forslaget sikrer Fællesskabet bemyndigelse til at ratificere protokollen.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 25. juni med henblik på en redegørelse for forhandlingsstatus.

1. Formål og indhold

Den 24. maj 2000 underskrev Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater Cartagena-protokollen om biosikkerhed (herefter: protokollen). Protokollen er en global juridisk bindende aftale under Konventionen om den biologiske mangfoldighed (også kaldet Biodiversitetskonventionen). Nærværende forordningsforslag tilsigter, at der i EU vedtages gennemførelsesbestemmelser, som sikrer, at EU som part i protokollen kan implementere protokollens bestemmelser.

Kommissionen anfører, at EU, som importpart, i vid udstrækning vil kunne anvende eksisterende lovgivning, hvorimod EU, som eksportpart, er nødt til at indføre eksportørforpligtelser, som i dag ikke findes i fællesskabslovgivningen. Kommissionen anfører således, at forslagets formål er, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at fastlægge en fælles ordning for

anmeldelse af og information om eksport til tredje land af genetisk modificerede organismer. Målet er at bidrage til at sikre et passende beskyttelsesniveau i forbindelse med sikker overførsel, håndtering og anvendelse af GMO'er, som kan have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, idet der også tages hensyn til sundhedsrisikoen for mennesker. Forordningsforslaget finder ikke kun anvendelse på eksport, men også på uforsætlig grænseoverskridende overførsel af GMO'er.

Definitionen af en 'GMO' i nærværende forordningsforslag svarer til definitionen af en GMO i udsætningsdirektivets (direktiv 2001/18/EF) artikel 2, stk. 2.

Forordningsforslaget skelner, ligesom protokollen, mellem i) levende genetisk modificerede organismer (GMO'er) og ii) levende genetisk modificerede organismer, der er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer og foder eller til forarbejdning (GMO-FFF'er)

Procedure ved eksport af GMO'er til udsætning i miljøet

Ved eksport fra Fællesskabet af GMO'er, som er bestemt til udsætning i miljøet, skal eksportøren, forud for den første grænseoverskridende overførsel, indgive en skriftlig anmeldelse til importparten, også i de tilfælde hvor importparten ikke er part i protokollen, dvs. en stat der ikke har ratificeret protokollen. Anmeldelsen skal indeholde en række oplysninger om den genetisk modificerede organisme, herunder en beskrivelse af teknikken brugt ved modifikationen, den påtænkte anvendelse af organismen samt risikovurdering (oplysningerne fremgår af bilag I). Anmelderen (eksportøren) skal sikre, at oplysningerne i anmeldelsen er korrekte. Den nationale kompetente myndighed i eksportmedlemsstaten og Kommissionen skal fra eksportøren/anmelderen modtage kopier af anmeldelsen og bekræftelsen af modtagelsen.

Hvis importparten ikke svarer på anmeldelsen inden for 270 dage efter modtagelsen, skal eksportøren/anmelderen sende en skriftlig påmindelse til den kompetente nationale myndighed i importørens land, underordnet om dette land er part eller ikke-part i protokollen. Den kompetente myndighed har derefter 60 dages svarfrist.

Parterne i protokollen kan træffe beslutning om også at regulere transit af GMO'er igennem deres territorium. Til disse parter skal eksportøren derfor også anmelde transit af GMO'er bestemt til udsætning i miljøet.

Procedure ved eksport af GMO-FFF'er

Kommissionen skal, på vegne af Fællesskabet, meddele gennem Clearingcenteret for Biosikkerhed, når der i EU gives tilladelser til markedsføring af GMO'er, der er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer eller foder eller til forarbejdning. Derved får parter, der har til hensigt at importere sådanne nye GMO-FFF'er, mulighed for at underkaste dem en passende godkendelsesprocedure. Forordningsforslaget giver de oplysninger, som Kommissionens anmeldelse til Clearingcenteret for Biosikkerhed som minimum skal indeholde. Dette system kaldes 'produktbaseret informationsudveksling' og skal finde sted inden produkterne frigives på parternes nationale marked (i Fællesskabets tilfælde er det EU's indre marked).

Fælles for GMO'er bestemt til udsætning i miljøet og GMO-FFF'er er kravene om, at modtageren af produktet skal oplyses om, at produktet indeholder eller består af GMO'er. Der skal også oplyses om den eller de relevante 'entydige koder', der er tildelt de pågældende GMO'er. Med begrebet 'entydige koder' henvises til, at der skal udvikles et system, hvor man knytter en entydig kendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som følger af den genetiske modifikation.

Virksomhederne kan undtages fra kravet om at oplyse det præcise indhold af GMO'er (og disses entydige koder) ved at give en erklæring om, at produktet kun må anvendes som fødevarer, foder eller til forarbejdning. Ved denne erklæring skal vedlægges en liste over de GMO'er, produktet kan indeholde, sammen med disse GMO'ers entydige koder.

Uforsætlig grænseoverskridende overførsel

For at der kan reageres effektivt på uforsætlige grænseoverskridende overførsler af GMO'er, bør medlemsstater, så snart de får kendskab til en hændelse indenfor sin jurisdiktion, der har resulteret i frigivelse af GMO'er, som fører eller kan føre til en uforsætlig grænseoverskridende overførsel, underrette Clearingcenteret for Biosikkerhed, relevante internationale og Kommissionen og de øvrige medlemsstater. Endvidere underrettes de parter og ikke-parter, der berøres eller vil kunne berøres af frigivelsen af GMO'en, så de kan træffe passende forholdsregler. Forordningsforslagets bilag III angiver de oplysninger, denne underretning bør omfatte.

Clearingcenteret for Biosikkerhed

For at bidrage til udviklingen og opdateringen af Clearingcenteret for Biosikkerhed, bør Fællesskabet og medlemsstaterne sikre, at relevante oplysninger regelmæssigt meddeles til Clearingcenteret. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen om relevante nationale love, bestemmelser og retningslinier, den nationale kontaktinstans og om relevante bilaterale, regionale og multilaterale aftaler og overenskomster.

Udover disse oplysninger meddeler Kommissionen, på Fællesskabets vegne, endvidere følgende til Clearingcenteret for Biosikkerhed: relevante fællesskabsbestemmelser og retningslinier, relevante bilaterale, regionale og multilaterale aftaler og overenskomster, beslutninger om anvendelse i Fællesskabet, frigivelse eller import af en GMO, resumeer af risikovurderinger eller miljøundersøgelser, oplysninger om tilfælde af uforsætlig eller ulovlig grænseoverskridende overførsel, Fællesskabets kontaktinstans, oplysninger om revision af beslutninger om forsætlig grænseoverskridende overførsel, anvendelse af fællesskabslovgivning i stedet for protokollens procedurer på overførsel af GMO'er inden for Fællesskabet og import af GMO'er og endelig om rapporter om gennemførelsen af proceduren for forudgående informeret samtykke.

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter, hvilke sanktioner der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af forordningen. Kommissionen angiver i forordningsforslaget, at sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er tale om en retsakt til gennemførelse af en protokol, som Fællesskabet har underskrevet. På den baggrund, og idet protokollen vedrører handel og miljøbeskyttelse (fællesskabskompetence), vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. De foreslåede tiltag vurderes i øvrigt at være proportionale i forhold til gennemførelse af protokollens bestemmelser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Nærværende forordning vil efter vedtagelsen være umiddelbart gældende for medlemsstaterne i alle enkeltheder.

Et lovforslag om ændring af lov nr. 356 af 6. juni 1991 om miljø og genteknologi, som skal implementere udsætningsdirektivet (direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001) er fremsat for Folketinget den 28. februar 2002. Dette lovforslag lægger op til at indhente Folketingets samtykke til, at regeringen kan ratificere protokollen, når de relevante EU regler, som skal implementere protokollen, er på plads, eller når der foreligger en beslutning om, at Fællesskabet ratificerer protokollen.

Import af GMO'er til Fællesskabet er allerede dækket af den eksisterende Fællesskabslovgivning. Import til Danmark er således dækket af den implementerende danske lovgivning.

Den gældende lov om miljø og genteknologi (lov nr. 356 af 6. juni 1991) giver i § 2, stk. 5 miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler om håndhævelse af den kommende forordning.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forordningsforslaget berører virksomheder af alle størrelser, der indgår i international handel med GMO'er, der er bestemt til udsætning i miljøet og/eller GMO-FFF'er, som er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer, foder eller til forarbejdning.

Med hensyn til eksport fra Fællesskabet medfører forordningsforslaget kun visse supplerende forpligtelser for virksomhederne, idet interne EU regler om anmeldelse og identifikation, som allerede gælder eller er under forhandling i EU, udvides til at omfatte eksport til lande uden for EU. På den baggrund anfører Kommissionen, at forslaget ikke forventes at indebære nævneværdige ekstraomkostninger for virksomhederne.

Der skal udpeges en national kontaktinstans, som skal give oplysninger til parter og ikke-parter, som kan blive berørt af en ulovlig grænseoverskridende overførsel. På baggrund af forslagets nuværende indhold vurderes det, at kontaktinstansen ikke kommer til at bruge nævneværdig tid på disse forpligtelser, idet Kommissionen lægger op til, at den tager sig af resten af forpligtelserne i relation til Clearingcenteret for Biosikkerhed.

Beskyttelsesniveau: Forslaget påvirker hovedsagligt beskyttelsesniveauet udenfor EU, idet det først og fremmest omhandler eksport fra Fællesskabet. Forslaget vurderes dog tillige at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, pga bestemmelserne om transit og uforsættlig grænseoverskridende overførsel.

Grønland og Færøerne

Det bioteknologiske område er et hjemmestyreanliggende for Grønland og et landsstyreanliggende for Færøerne. Der vil blive forhandlet med Grønland og Færøerne, om de ønsker at blive omfattet af Danmarks ratifikation af protokollen.

1. Høring

Ekstern høring

Forordningsforslaget har været i ekstern høring. Der er indkommet høringssvar fra Advokatsamfundet, Amtsrådsforeningen, Dansk Handel og Service, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Det Økologiske Råd, Forbrugerstyrelsen, Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark, Specialarbejderforbundet i Danmark.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark appellerer til, at implementeringen af Cartagena-protokollen bliver gjort så administrativ enkel som muligt for de virksomheder, der arbejder med bioteknologi. Samtidig påpeger foreningen, at der kan blive behov for at supplere forordningen med en vejledning, som klart og præcist angiver, hvad virksomhederne skal foretage sig for at handle i overensstemmelse med protokollen. Foreningen pointerer, at de ikke princi pielt har noget imod protokollens oplysningskrav, men understreger, at en række, af de oplysninger som kræves, er fortrolige. Foreningen foreslår derfor, at begrebet "part/ikke-part", som omtales i forordningens artikel 4, defineres mere præcist, så det bliver entydigt, at der med "part/ikke-part" menes en myndighed. Endelig ønsker Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark en præcisering af anvendelsesområdet for artikel 8, s&arin g; det klart fremgår, om f.eks. forsendelse af en genetisk modificeret mikroorganisme bestemt til produktion af et enzym el.lign. vil være omfattet.

Specialarbejderforbundet i Danmark finder det meget vigtigt, at eksport af GMO'er til tredjelande accepteres med en positiv skriftlig tilkendegivelse af modtagerlandet, førend eksport er mulig.

Høring i EF-specialudvalget (miljø)

Rammenotat om forslaget har været i skriftlig høring i EF-specialudvalget (miljø). Der er indkommet høringssvar fra Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne, Det Økologiske Råd. Høringssvarene sammenfattes nedenfor.

Generelt

Det Økologiske Råd er enig i den danske holdning, som er foreslået i rammenotatet, hvorefter det foreslås, at forordningsforslaget udvides så ikke kun markedsføringstilladelser til GMO-FFF'er, men også GMO'er, der er bestemt til udsætning i miljøet skal notificeres til Clearingcentret for Biosikkerhed.

Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne kan overordnet støtte intentionerne i forordningsforslaget. Organisationerne rejser dog spørgsmålet, hvorfor forordningsforslagets krav til eksport af GMO i rammenotatet vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Anmeldelsespligten

Det Økologiske Råd mener, at alle forsætlige grænseoverskridende overførsler af GMO'er bestemt til udsætning i miljøet skal være omfattet af pligten for eksportøren til at indgive skriftlig anmeldelse til den importerende part eller ikke-part. Dette udgangspunkt skal dog kunne fraviges, hvor den importerende part eller ikke-part skriftligt har givet samtykke hertil.

Det Økologiske Råd anbefaler, at Danmark står fast på det forslag til dansk holdning, som er angivet i rammenotatet, hvorefter eksport af GMO'er ikke kan finde sted, medmindre importlandet skriftligt har samtykket til importen. Med andre ord må manglende besvarelse af anmeldelsen ikke kunne opfattes som et samtykke til importen. Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne er enige heri. Organisationerne ønsker dog ing; at se varetagelsen af eksportpartens interesser afspejlet i forordningsforslaget og henviser derfor til, at de fastsatte tidsterminer kun skal kunne udsættes ved begrundede faglige udeståender af hensyn til forsigtighedsprincippet.

Det Økologiske Råd kan tilslutte sig den foreslåede danske holdning, hvorefter forordningsforslaget i højere grad bør afspejle Cartagena-protokollens artikel 11. Herefter skal importerende lande kunne stille krav om, at de regler, som gælder for GMO'er bestemt til udsætning i miljøet ifølge forordningsforslaget, eller som gælder efter landets nationale lovgivning, skal anvendes ved import af GMO-FFF'er, forordningsforslagets regler for overførsler af GMO-FFF'er, og at eksportøren er forpligtet til at respektere sådanne krav. Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne er som udgangspunkt enige heri. Organisationerne finder dog, at kravene i protokollens bilag 3 under alle omstændigheder skal være opfyldt.

Entydige koder

Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne påpeger, at systemet med sporbarhed, anmeldelse og information om eksport til tredjelande er baseret på internationalt fastsatte anerkendte entydige koder. I den forbindelse er det væsentligt at overveje, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at opretholde systemet.

Sanktioner

Det Økologiske Råd anbefaler, at der etableres et samarbejde indenfor EU omkring fastsættelsen af sanktioner for overtrædelsen af forordningen, således at der skabes et fælles niveau for sanktionernes omfang og gennemførelse. Dette skal hindre, at eksport fra EU gøres mere attraktiv i de medlemslande, som ikke er i stand til at håndhæve forordningen.

DMU, (afdeling for Terrestrisk Økologi) henviser til at, der ikke i forordningsforslaget står noget om rammer for kontrollen i modtagerlandet.

Notat om forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002 hvor Landboforeningerne bad om at få uddybet konsekvenserne for beskyttelsesniveauet. Dansk Familielandbrug spurgte til hvordan man vil sikre, at de unikke koder kan bruges til at indhente oplysninger om den konkrete genmodifikation.

Ad - 2. Meddelelsen "Mod en tematisk strategi for beskyttelse af jord"

KOM (2002) 179 endelig

Nyt notat

Resumé: Meddelelsen er første skridt på vej til at udvikle en strategi for beskyttelse af jord, og bygger således videre på tilsagnet i 6. miljøhandlingsprogram, hvoraf det fremgår, at der skal gennemføres en temastrategi for jordbundsbeskyttelse, der bl.a. omfatter forebyggelse af forurening, erosion, ørkendannelse, jordforringelse, arealforbrug og hydrogeologiske risici under hensyntagen til den regionale diversitet, herunder de særlige forhold i

bjergområder og tørre områder. I udkastet til konklusioner anerkender Rådet bl.a., at jord skal beskyttes på lige fod med vand og luft på en bæredygtig måde og opfordrer Kommissionen til udarbejde anbefalinger for videre tiltag.

1. Status

Kommissionen sendte den 16. april 2002 ovennævnte forslag til Rådet.

I følge Fællesskabets 6. miljøhandlingsprogram artikel 6, stk. 2, litra c, skal der gennemføres en temastrategi for jordbundsbeskyttelse, der bl.a. omfatter forebyggelse af forurening, erosion, ørkendannelse, jordforringelse, arealforbrug og hydrogeologiske risici under hensyntagen til den regionale diversitet, herunder de særlige forhold i bjergområder og tørre områder.

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketinget.

Meddelelsen er første skridt på vej til at udvikle en strategi for beskyttelse af jord. Det spanske formandskab har sat punktet på dagsordenen for Rådsmødet (Miljø) d. 25. juni 2002 med henblik på at vedtage rådskonklusioner. Udkast til rådskonklusioner blev fremlagt d. 27. maj 2002.

1. Formål og indhold

2.1 Meddelelsen

Kommissionen anfører, at formålet er at bygge videre på tilsagnet i 6. miljøhandlingsprogram for herigennem at sikre en bedre og mere systematisk beskyttelse af jord i de kommende år. Det er første gang Kommissionen sammenhængende behandler beskyttelse af jord. Sigtet er, at

- Beskrive jords mangeartede funktioner.
- Identificere de egenskaber ved jord, der skal tages hensyn til ved udvikling af en politik på området.
- Indkredse de alvorligste trusler mod jord.
- Give et overblik over fællesskabspolitik af betydning for dette område.
- Redegøre for den nuværende situation med hensyn til information om jord og overvågning og finde frem til de mangler, der skal udbedres, så der kan skabes grundlag for en indsats for beskyttelse af jord.
- Etablere strategigrundlag og gøre rede for de forskellige skridt hen imod forelæggelse af en tematisk strategi for beskyttelse af jord.

På nuværende tidspunkt vurderer kommissionen, at beskyttelse af jord bedst varetages ved:

Ny lovgivning m.m. på følgende områder

- **Fuld implementering af eksisterende direktiver (Nitrat-, Vandramme-, Luftkvalitet-, Deponerings-, Habitat-direktivet, etc.).**
- **4. Datterdirektiv til Luftkvalitetrammedirektiv vedr. PAHér og tungmetaller i [2002]**
- **Direktiv m.v. om mineaffald i [2002].**
- **Direktiv om miljøansvar i [2002].**
- **Revision af slamdirektivet i [2003].**
- **Direktiv om kompost og bioaffald i [2004].**
- **Anbefalinger om bedste praksis for styring og oprydning af forurenede grunde i [200X].**

- Etc. (Regulering i.f.t. skovbrande, meddelelse om planlægning og miljø – den territoriale dimension [2003]).

Integration i andre sektorpolitikker

- **Integration af hensyn til jord i landbrugspolitikken, transportpolitikken.**
- **Stærkere fokus på jord i forskningspolitikken, bl.a. i 6. rammeprogram for forskning.**
- **Undgå negative effekter på jord fra infrastrukturarbejde som støttes i forbindelse med strukturpolitikker for kandidatlandene.**

Opfølgning på meddelelsen

- **Etablering af et informations og overvågningssystem, som skal have særligt fokus på forureninger, som kan overføres fra jord til fødevarer eller have potentielle sundhedsproblemer på andre måder.**
- En meddelelse om erosion, tab af organisk materiale og jordforurening ledsaget af henstillinger om fremtidige foranstaltninger og tiltag.

Fremtidig udvikling af nye tiltag på grundlag af overvågningsresultater

Den fremtidige strategi må forventes, at tage højde for det samspil, der er mellem klima, geologi, plantevækst, biologisk aktivitet tid og arealanvendelse. Da jord stort set ikke er en fornybar ressource, vil udgangspunkt være forebyggelse, forsigtighed og bæredygtig forvaltning af jord. Politikken omkring jord vil sætte fokus på bæredygtig anvendelse af landbrugsjord og beskyttelse af biodiversitet. Meddelelsen redegør for forhold omkring 8 hovedtemaer, der kan påvirke jord negativt.

Jorderosion

Det vil sige de processer, hvor vand og vind fjerner jordpartikler. Dette fører til tab af arealer, der er tilgængelige og anvendelige i forhold til dyrkning og opretholdelse af levesteder. Store del af Middelhavslandene er udsat for voldsom erosion, og det ser ud til, at der også sker voldsom erosion i midteuropa. 26 millioner hektar lider således under vanderosion, og 1 million hektar lider under vinderosion.

Tab af organisk materiale

Det organiske materiale består af plantedele og jordlevende organismer samt humus, der er komposteringsproduktet af det førnævnte organiske materiale. Det organiske materiale deltager i den vekselvirkning, der er med atmosfæren af kulstof i form af CO₂, hvilket har betydning for klimaændringer. Organisk materiale er en nøgleparameter i forhold til at begrænse erosion og frugtbarhed. Specialisering inden for landbruget har ført til, at der i langt mindre grad end tidligere praktiseres vekseldrift, der genopretter det organiske materiale i jord.

Jordforurening – punktkilder og diffus forurening.

Hvis jord forurenes med miljøskadelige stoffer over et vist niveau, kan det medføre tab af flere af de funktioner, jord varetager, og kan desuden føre til forurening af grund og overfladevand. Dette kan have konsekvenser for økosystemer og folkesundhed og andre naturressourcer. For at vurdere

konsekvenserne skal man tage hensyn til koncentrationen, stoffernes egenskaber og mulige eksponeringsveje og de hermed forbundne sundhedsrisici.

Det vurderes, at der er mellem 300.000 og 1,5 millioner forurenede grunde i EU. Udveksling af viden og målsætninger for jordrensning er vigtige midler til at løse forureningsproblemer i dag, og fremadrettet skal der sættes på forebyggelse.

Diffus forurening skyldes primært nedfald fra atmosfæren, men inddrager også visse landbrugsmetoder, uhensigtsmæssig genanvendelse og håndtering af affald og spildevand.

Arealbefæstelse

Når jord dækkes med huse, veje, etc. reduceres det areal hvor de naturlige processer kan foregå herunder optag og filtrering af regnvand. Befæstede arealer vil påvirke de omliggende arealer ved at ændre strømningsmønstret for vand, hvilket kan føre til oversvømmelser m.m. Befæstede arealer i form af veje kan også føre til opdeling af de naturlige levesteder for dyrelivet.

Jordkompaktering.

Når jord udsættes for mekanisk pres f.eks. som følge af brug af tunge maskiner medfører det, at porerne i jorden formindskes. Dette medfører begrænsning i rodvækst, evnen til at opmagasinere vand, biologisk aktivitet, frugtbarhed og stabilitet. Dette medfører igen øget overfladeafstrømning, hvor risikoen for erosion og oversvømmelse øges.

Reduktion i jordens biodiversitet.

Jord er levested for en lang række forskellige organismer. Jordbakterier, svampe, protozoer og andre små organismer spiller en central rolle for opretholdelsen af de fysiske og biokemiske egenskaber, der er afgørende for jords frugtbarhed. Når biodiversiteten falder, bliver jord mere sårbar over for påtrykte forandringer. Antallet af jordlevende organismer anvendes ofte som indikator for jords sundhedstilstand.

Tilsaltning

Hvis der anvendes kunstvanding, og samtidig er en høj fordampning eller jordens tekstur forhindrer udvaskning, kan der ske en ophobning af salte. Saltene stammer fra det naturlige indhold, der findes i grundvand. Fænomenet kan forværres i kystnære områder ved indtrængning af havvand, der har et forhøjet saltindhold. Ligeledes kan brug af vejsalt føre til ophobning af salt. Hvis koncentrationen af salte bliver betydelig, kan det føre til fald i frugtbarheden.

Oversvømmelser og jordskred.

Oversvømmelser og jordskred er naturkatastrofer, som er forbundet med forvaltningen af jord og arealer. Oversvømmelser forårsager erosion, forurening med sediment og tab af jord som ressource,

hvilket har konsekvenser for menneskelige aktiviteter, skader på bygninger, infrastruktur og tab af landbrugsareal. Kompaktering og arealbefæstelse kan ændre vandets strømning og medføre oversvømmelse. Oversvømmelse forekommer ofte i områder med stærkt erosionsudsatte jorde, stejle skrænter og kraftig nedbør.

Konklusion i forhold til den negative påvirkning af jord

- Processer der forringer jord skyldes eller forværres af menneskelige aktiviteter, og de mindsker jords evne til at opfylde dens mange funktioner.
- Processer der forringer jord finder sted i hele EU, men problemet er ikke lige alvorligt i alle lande.
- Der er ikke tegn på, at den negative udvikling i forringelsesprocesserne vil vende. Tværtimod syntes foreliggende data at vise, at der i de seneste årtier er sket en forværring i forhold til en række forringelsesprocesser.
- Der er ikke sikker dokumentation for om klimaændringerne har konsekvenser for jord, men det anses for sandsynligt, at klimaændringerne vil forøge de potentielle trusler. Dette synes at pege på, at beskyttelse af jord vil blive stadig vigtigere i fremtiden.

2.2 Rådskonklusioner

I udkastet til rådskonklusioner lægges der bl.a. op til at Rådet

- anerkender jords vitale rolle på lige fod med vand og luft.
- fremhæver at jord er udsat for forringelsesprocesser og at menneskelige aktiviteter kan forværre disse processer.
- tager i betragtning, at jord skal beskyttes på lige fod med vand og luft på en bæredygtig måde.
- anerkender, at beskyttelse af jord skal tage udgangspunkt i forsigtighedsprincippet, afhjælpning skal ske ved kilden, og forurenere betaler princippet skal gøres gældende.
- anerkender at, trusler mod jord også er en trussel i forhold til vand, idet jords evne til at bevare vandkvalitet og kapacitet forringes.
- anerkender, at der er tilvejebragt et tilstrækkeligt bevis for, at der sker en stigning i de nedbrydende processer.
- understreger behovet for initiativer fra fællesskabet med henblik på beskyttelse som fastsat i 6. miljøhandlingsprogram, samt at en fælles indstilling til en politik er nødvendig af hensyn til det indre marked.
- anerkender, at en fremtidig politik skal identificere mål, handlinger og tidsplan baseret på tilgængelig viden og med inddragelse af alle aktører.
- understreger behovet for at integrere beskyttelse af jord i landbrugspolitik, transportpolitik og udviklings- og strukturpolitik.
- Understreger, at forslag til ny direktiver på kompost, mineaffald og spildevandsslam såvel som luftkvalitet er vigtige bidrag, hvor der ønskes initiativer hurtigst muligt.
- anerkender, at der mangler data for at kunne bruge en vidensbaseret tilgang til udvikling af en strategi og at der er behov for et monitoringssystem primært baseret på eksisterende data.
- anerkender, at monitoringssystemet på langt sigt skal registrere ændringer og baseres på inddragelse af aktører.
- anerkender, at nye tiltag ikke alene skal tage udgangspunkt i beskyttelse, men også i bæredygtig brug hvor det er en gevinst for vand, luft, biodiversitet, beskyttelse af mennesker og bekæmpelse af klimaforandringer.
- ser positivt på udarbejdelse af en meddelelse om erosion, tab af organisk materiale og forurening.
- lægger vægt på sammenhængen mellem jordforurening og trusler mod sundhed og økosystemer og inviterer kommissionen til at udarbejde anbefalinger for videre tiltag i løbet af 2004.

• finder, at befæstelse er et væsentlig problem, og der er behov for at behandle dette i forbindelse med planlægning herunder i en kommende meddelelse fra kommissionen.

- anerkender den internationale dimension i forbindelse med beskyttelse af jord, og at der er taget en række foranstaltninger og etableret politikker af medlems- og kandidatlandene.
- understreger, at beskyttelse af jord og bæredygtig brug er væsentlige i bekæmpelse af fattigdom.
- **Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet**

Kommissionen anfører, at jordforringelse ikke er begrænset til EU, men er et alvorligt globalt problem med alvorlige miljømæssige, sociale og økonomiske følger. Efterhånden som verdens befolkning vokser, vokser også behovet for at beskytte jord som en livsvigtig ressource, navnlig i forhold til fødevareproduktion. Europarådets "Soil Charter" fra 1972 indeholder en opfordring til staterne om at fremme politik til bevaring af jord. Kommissionen anfører, at meddelelsens formål er at bygge videre på tilsagnet i 6. Miljøhandlingsprogram for herigennem at beskytte jord mod erosion og forurening. Regeringen er enig i Kommissionens fremstilling men vil nøje overvåge udmøntningen af meddelelsen i relation til de to principper.

4. Konsekvenser for Danmark

Rådskonklusionerne har ikke umiddelbare lovgivningsmæssige, økonomiske eller administrative konsekvenser for Danmark.

Af meddelelsen fremgår, at der vil blive taget initiativ til en række konkrete forslag. Der vil ved fremsættelsen af disse blive foretaget en selvstændig vurdering af de lovgivningsmæssige, økonomiske og administrative konsekvenser. Forslag til direktiv om information og overvågning, som Kommissionen forventer at fremsætte i 2004, vil såfremt de eksisterende danske data og overvågningssystemer ikke er tilstrækkelige have økonomiske og administrative konsekvenser. Størrelsen af disse kan ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

5. Høring

Meddelelsen og konklusionerne har ikke været sendt i høring. Notat om meddelelse og konklusioner blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor Det Økologiske Råd bemærkede, at spørgsmål om fremme af efterafgrøder, pesticidreduktion og sammenhængen med EU's landbrugspolitik burde indgå.

Ad punkt 3 - Biologisk mangfoldighed

dok 8927/02

nyt notat

- Status

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om at støtte bevaring af biologisk mangfoldighed.

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketinget.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 25. juni 2002 med henblik på vedtagelse.

2. Formål og indhold

Rådskonklusionerne har til formål at fremme bevaring af biologisk mangfoldighed. Det sker på baggrund af 6. Miljøhandlingsprogram, og målsætningen fra Gøteborg-topmødet om at stoppe nedgangen i biologisk mangfoldighed i Europa senest år 2010.

Konklusionerne består af 2 dele:

1. En intern EU-dimension, der tager udgangspunkt i diskussionerne på et seminar om forvaltning af Natura 2000-områder (EF-fuglebeskyttelsesområder og EF-habitatområder), som Spanien afholdt på Tenerife den 9.-11. maj 2002.
2. En global dimension, som støtter resultaterne fra COP 6 partsmødet under konventionen om biologisk mangfoldighed i Haag den 8.-19. april 2002.

I – Den interne dimension: Natura 2000 – efter 10 år:

Rådet noterer sig, at Natura 2000 netværket (som er en samlebetegnelse for fuglebeskyttelses- og habitatområder) vil spille en vigtig rolle i at bevare og genskabe biologisk mangfoldighed i EU. Områderne i Natura 2000-netværket udpeges på grundlag af Rådets direktiv af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (79/409/EØF - fuglebeskyttelsesdirektivet) og Rådets direktiv af 10. maj 1992 om bevaring af na turtyper samt vilde dyr og planter (92/43/EØF - habitatdirektivet). Med henblik på det overordnede mål at bevare og beskytte biodiversiteten lægges der vægt på følgende:

- behovet for at få færdiggjort udpegningen af habitat- og fuglebeskyttelses-områder i EU,
- vigtigheden af at inddrage alle interessenter i udviklingen (forvaltningen) af Natura 2000-områderne, med speciel vægt på befolkningen i landområderne, herunder lodsejere og brugere, og at styrke indsatsen for at inddrage offentligheden og skabe debat. Kommissionen opfordres til på EU-niveau at udarbejde de nødvendige midler hertil,
- at få undersøgt de økonomiske værdier og fordele ved Natura 2000 netværket, for at skabe grundlag for at den private sektor involverer sig i bevaring af biologisk mangfoldighed. Det sker for at få skabt en positiv debat om Natura 2000-områderne som et middel til bæredygtig udvikling i landdistrikterne,
- vigtigheden af at have et solidt videnskabeligt grundlag for den fremtidige forvaltning af områderne,
- behovet for snarest muligt at få implementeret habitatdirektivets krav til beskyttelse af netværket, herunder at tilvejebringe effektive midler til beskyttelse og fremtidig forvaltning af disse områder,
- støtte til Kommissionens arbejdsgruppe med deltagelse af eksperter fra medlemsstaterne (bl.a. DK) om finansiering af Natura 2000. Arbejdsgruppen har til formål at forelægge en meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Parlamentet i 2003 om de fremtidige muligheder for EU-medfinansiering,
- i erkendelse af LIFE-programmets betydning for at etablere og bevare biologisk mangfoldighed i unionen, at støtte et arbejde med at analysere de hidtidige erfaringer med programmet som grundlag for en fremtidig anvendelse af programmet,
- støtte integration af biodiversitets-hensyn i EU-politikkerne,
- opfordre til, at der udvikles en fortolkningsguide som nærmere præciserer hvornår direktivets bestemmelser om kompenserende foranstaltninger, ved fravigelse af beskyttelsen i områderne, kan finde anvendelse,
- påpeger behovet for at få etableret dækkende overvågning med henblik på at sikre bevaringsmålene sat i direktivet

II - Den internationale sammenhæng – resultatet af 6. partskonference i Biodiversitetskonventionen (COP 6) :

Rådet støtter resultaterne fra COP 6, herunder ministerdeklarationen. Konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD) skal på Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling understreges som det vigtigste, internationale lovgivningsinstrument til at koordinere, konsolidere og forstærke indsatsen om biologisk mangfoldighed.

Rådet understreger endvidere vigtigheden af at arbejde videre på grundlag af den enighed, der blev opnået på COP 6 i Haag. Specielt i relation til det udvidede program om biodiversitet i skov, Bonn retningslinjerne om adgang til genetiske ressourcer og fordeling af udbyttet ved deres udnyttelse (ABS), retningslinjer for implementeringen af article 8 (h) om invasive ikke-hjemmehørende arter (IAS) og den strategiske plan for konventionen.

Rådet opfordrer desuden Kommissionen til at identificere, hvordan man vil tage hensyn til retningslinjerne om ABS og IAS, når man implementerer det 6. miljøhandlingsprogram.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

De foreslåede rådskonklusioner indebærer ikke ændringer i forholdet mellem eksisterende EU- og nationale kompetencer.

4. Konsekvenser for Danmark

De foreslåede rådskonklusioner har ingen lovgivningsmæssige, administrative eller økonomiske konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Der har ikke været grundlag for eksterne høringer i forbindelse med udkastet til rådskonklusioner. Notat om forslaget har været forelagt specialudvalget for miljøspørgsmål, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad punkt 4 - Forslag til direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald

KOM (2001) 729

revideret notat

Resumé: Der er tale om et forslag til revision af det eksisterende emballagedirektiv. Forslagets formål er begrænset til at opstille de mål for nyttiggørelse og materialegenvinding, der skal nås inden 30. juni 2006, og præcisere de hertil benyttede definitioner. Kommissionen anfører, at der er behov for en mere gennemgribende revision af direktivet. Det vurderes dog ikke at være muligt at gennemføre dette på nuværende tidspunkt uden yderligere forsinkelser i vedtagelsen af de reviderede mål.

1. Status

Kommissionen sendte den 11. december 2001 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 stk. 1 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet udtalelse om forslaget.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 6. marts 2002. Forslaget har været forelagt Folketinget til orientering d. 1. marts 2002 forud for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002.

Formandskabet redegjorde på rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 for status for forhandlingerne.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002 med henblik på en generel indstilling.

2. Formål og indhold

Forslaget opfylder kravene i artikel 6 stk. 3, litra b), og 6, stk. 1, litra c), i det gældende direktiv om emballage og emballageaffald (94/62). Det fremgår af artikel 6 stk. 3, litra b), at senest seks måneder inden afslutningen af den første femårsperiode, opstiller Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, de konkrete mål for nyttiggørelse (materialegenanvendelse samt forbrænding med energiudnyttelse) og materialegenanvendelse af emballageaffald for anden femårsperiode. Det skal bemærkes, at den første femårsperiode udløb 30. juni 2001.

Kommissionen anfører, at forslagets formål er begrænset til at opstille de mål for nyttiggørelse og materialegenvinding, der skal nås inden 30. juni 2006, og præcisere de hertil benyttede definitioner.

Kommissionen anfører, at der er behov for en mere gennemgribende revision af direktivet. Det vurderes dog ikke at være muligt at gennemføre dette på nuværende tidspunkt uden yderligere forsinkelser i vedtagelsen af de reviderede mål.

Kommissionen foreslår, at den samlede nyttiggørelse af emballageaffald skal være mellem 60% og 75 % på vægtbasis mod 50-65% i det nuværende direktiv. Tilsvarende er det foreslåede mål for genanvendelse minimum 55% og maksimum 70% på vægtbasis mod 25-45% i det nuværende direktiv. For de enkelte materialer er målene for genanvendelse minimum 60% for glas, 55% for papir og pap, 50% for metal og 20 % for plast. For plast gælder endvidere at målet på de 20% udelukkende skal nås ved mekanisk genvinding og /eller kemisk genanvendelse til plastmaterialer. I det nuværende direktiv opereres med et minimumsmål på 15% for hvert materiale.

Alle målene skal være nået senest 30. juni 2006.

Der opstilles ikke kvantitative mål for genanvendelse af emballager af andre materialer end de fire ovenfor nævnte (f.eks. træ og tekstiler) – hverken i det nuværende direktiv eller i det foreliggende forslag.

Endvidere indeholder forslaget et bilag 1, som giver en uddybning af fortolkningen af definitionen af emballage. Endelig indeholder forslaget definitioner på mekanisk genvinding, og to forskellige former for kemisk genanvendelse.

Det bemærkes, at den danske oversættelse er forkert, idet 'recovery' er oversat til genanvendelse i stedet for nyttiggørelse, og recycling er oversat til genvinding i stedet for genanvendelse.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører i relation til nærhedsprincippet, at der med forslaget er tale om at gennemføre en revision i overensstemmelse med krav, som er fastsat i emballagedirektivet. Der er således tale om gennemførelse af en allerede vedtaget retsakt, og forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Nedenstående betragtninger er gjort under forudsætning af, at den samlede genanvendelse beregnes på basis af materialerne pap/papir, glas, plast, metal, som det har været muligt under det nuværende direktiv. Træ og tekstiler er således ikke medregnet i de samlede genanvendelses procenter.

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Det nuværende emballagedirektiv er implementeret i affaldsbekendtgørelsen (nr. 619 af 27. juni 2000) og i bekendtgørelsen om visse krav til emballager nr. 298 af 30. april 1997 med senere ændringer.

Forslaget vurderes at medføre ændringer af begge de ovennævnte bekendtgørelser.

Økonomiske konsekvenser:

Overordnet vil de økonomiske konsekvenser være beskedne, da Danmark allerede har nået målet for nyttiggørelse og er tæt på at nå det foreslåede mål for genanvendelse. Der vil dog være behov for yderligere initiativer for at sikre, at Danmark når de foreslåede mål for genanvendelse af metal og plast.

De økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vurderes at være små. Indsamlingen af transportemballageplastaffald skal øges. Med det nuværende prisniveau for plastaffald vurderes udsortering af plast at være indtægtsgivende eller i det mindste udgiftsneutralt for den enkelte virksomhed i forhold til alternativ bortskaffelse. Et skærpet krav om udsortering af transportemballage plast fra mindre virksomheder vurderes for tiden teknisk og økonomisk i et indsamlingsforsøg. Der forventes at være tale om en meget begrænset økonomisk belastning for virksomhederne. Et evt. krav om forbedret udsortering af metal fra forbrændingsslagger vil medføre merudgifter for visse forbrændingsanlæg.

Der forventes ikke umiddelbart at være økonomiske konsekvenser for forbrugerne, såfremt plastgenanvendelsesmålet kan nås ved indsamling af transportemballage. Hvis det ikke er tilstrækkeligt at indsamle transportemballageaffald af plast for at nå målet om 20% genanvendelse, kan der blive tale om at indføre en obligatorisk kommunal indsamlingsordning for plastflasker og dunke fra husholdninger. Da ordningen skal gebyrfinansieres, bliver det den enkelte forbruger, der betaler. En sådan ordning med indsamling på genbrugsstationer vil koste ca. 1,9 mill. kr. mere end afbrænding på et forbrændingsanlæg for 2.500 tons indsamlet plastemballageaffald.

Omkostninger for kommuner og amter.

Der forventes ikke at være øgede omkostninger for kommuner og amter ved gennemførelse af forslaget. En evt. obligatorisk indsamlingsordning for plastflasker og dunke fra husholdninger skal gebyrfinansieres og vil dermed være udgiftsneutral for kommunerne.

Administrative konsekvenser

Implementeringen af forslaget forventes ikke at medføre større behov for dataindsamling og rapportering end det, der allerede er gældende ifølge det nuværende direktiv. Data til rapporteringen baserer sig på emballageforsyningsstatistikken og materialestrømsstatistikker for de enkelte materiale. Disse statistikker anvendes bl.a. tillige af industrien til opfyldelse af transportemballageaftalen og har hidtil været finansieret via Miljørå ;det for renere produkter.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark såvel som i EU.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos 80 interessenter.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Emballageindustriens branchefællesskab (EIB), Plastindustrien i Danmark (PI), Aluminium og miljø (AM), Emballageindustrien (EB), Bryggeriforeningen (BF), Rexam glass, Renosam, Affaldsteknisk Samarbejde (AS), De samvirkende købmænd (DSK), COOP Danmark a/s, Københavns kommune (KK), CO-industri, Landbrugsrådet (LR). Danmarks Naturfredningsforening (DN), Det økologiske råd (DØR) , Dansk Transport og Logistik (DTL), Advokatsamfundet, advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted (BBD).

DN, Renosam, AS og DØR anfører, at de gerne havde set en bredere revision af direktivet, herunder bl.a. en øget indsats ift. forebyggelse, genbrug og de væsentlige krav. DN kan derfor støtte, at der indsættes en dato for en fremtidig mere gennemgribende revision.

DI, EB,EIB, BF og PI støtter, at der foretages en snæver revision af emballagedirektivet.

AM ønsker øgede målsætninger for genanvendelse og nyttiggørelse. DØR finder, at målene for genanvendelse er for lave og uambitiøse.

AM er imod materialedifferentierede mål, men ønsker et fælles højere genanvendelsesmål for alle materialer.

EB kan acceptere målet for genanvendelse af papir og pap. PI anfører at en indsamling på 20% må forventes at ligge på grænsen af, hvad det er fornuftigt at materiale genanvende ud fra en afvejning af miljø og økonomi. PI anfører endvidere at det skulle være muligt at nå 20% genanvendelse i 2006, men det vil kræve en stor indsats fra både virksomheder og kommuner. DSK og Renosam anfører, at det kan være vanskeligt at nå det foreslåede mål for genanvendelse af plast.

DN finder at genanvendelsesmålene for metal og plast er alt for lave. CO-industri ønsker højere mål for glas og metal.

Rexam mener, det fortsat bør være op det enkelte medlemsland frit at vælge, om det ønsker at medregne træ i de emballagedata, som indrapporteres til Kommissionen.

DN, DØR, Renosam , CO-industri og BBD finder endvidere, at der ikke bør anvendes maksimumsmål. DI, EIB anfører, at anvendelsen af maksimumsmål ikke gør nogen skade.

DI, EIB, PI, Renosam, DSK og DN støtter, at genbrug af emballage bør kunne regnes med i genanvendelsesmålene, så lande med effektive genbrugssystemer krediteres herfor. BF ønsker en fleksibel model for hvordan genbrug kan medregnes, men ønsker ikke at der opstilles mål for genbrug.

EIB har svært ved at se logikken og hvori sondringen mellem de forskellige former for kemisk genanvendelse af plast består. PI kan acceptere denne sondring, men kan ikke forstå hvorfor definitionen af kemisk genanvendelse er begrænset til en enkelt proces. KK finder, at det er udmærket, at der skelnes mellem forskellige former for kemisk genanvendelse af plast, hvis der sker en højnelse af lødigheden i plastgenanvendelsen.

Rexam påpeger, at formuleringen i artikel 8, stk. 2 vedrørende angivelse af materialets sammensætning på emballage i praksis ikke vil være mulig for glas.

DI, EB, EIB positive overfor at indføje et bilag, der bidrager til fortolkning af emballage. LR finder at bilag 1 ikke er tilstrækkeligt præcist og selvmodsigende. COOP har forslag til præcisering af eksempler i bilag 1.

DI, EB, EIB, BF, AS gør opmærksom på, at der er en oversættelsesfejl af begreberne "recovery" og "recycling" i den danske udgave af forslaget. Miljøstyrelsen opfordres til at sikre overensstemmelse mellem dansk lovgivning og den danske oversættelse.

Sagen blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Landbrugsrådet efterlyste en dansk holdning til de guidelines for afgrænsningen af definitionen af emballage, som er indeholdt i forslaget.

Dansk Industri støtter generelt, at der på nuværende tidspunkt foretages en forholdsvis snæver revision af direktivet. Dansk Industri kan også støtte det niveau, som Kommissionen har foreslået for de nye mål, dog med forbehold for kommende høringssvar fra emballagevirksomhederne. Dansk Industri kunne endvidere støtte, at der sker en tydeliggørelse af definitionerne af emballage. Dansk Industri opfordrede derudover til, at der bliver taget hånd om sprogforbistringen både i det gældende direktiv og i det foreliggende forslag i relation til terminologien i den danske lovgivning. Dansk Industri kunne endvidere støtte, at Danmark forsøger at få genbrugt emballage talt med ved opgørelsen af målene.

Det Økologiske Råd havde gerne set en bredere revision af direktivet, herunder blandt andet en indførelse af restriktioner for anvendelsen eller en udfasning af PVC og phatalater.

Danmarks Naturfredningsforening foreslog, at der i en evt. artikel med fastlæggelse af en dato for en snarlig bredere revision af direktivet bør indeholdes nogle krav om, hvilke emner, revisionen bør omfatte. DN anbefalede endvidere, at regeringen under alle omstændigheder iværksætter en indsamlingsordning for plastflasker og –dunke fra husholdninger.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor der fremkom flg. Bemærkninger: Det Økologiske Råd spurgte til, om Parlamentets evt. vedtagelse af ændringsforslag i den første læsning, som kunne lægge op til en meget bredere revision af direktivet (f.eks. med skærpede krav til forebyggelse og skærpede grænseværdier for tungmetaller) end den som er foreslået af Kommissionen, ville ændre den danske holdning til fordel for en bredere revision af direktivet.

Greenpeace fandt, at forslagets artikel 6, stk. 2 ville kunne anspore til en u hensigtsmæssig udbygning af affaldsforbrændingskapaciteten i Europa.

Ad punkt 5. - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

KOM (2001) 624 endelig

genoptryk

Resumé: SEVESO-direktivet har til formål at forebygge større uheld på virksomheder og oplag, hvor farlige stoffer forekommer i mængder over visse tærskelmængder, samt at begrænse følgerne af de uheld, der alligevel måtte opstå. Det foreliggende forslag reviderer direktivet på enkelte punkter – idet blandt andet anvendelsesområdet udvides, og visse af de tærskelværdier, som bestemmer, om en v h ed er omfattet af direktivet, skærpes.

1. Status

Kommissionen sendte den 10 december 2001 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF, artikel 251.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget. En udtalelse forventes at foreligge i begyndelsen af juli måned.

Grundnotatet om forslaget har tidligere været oversendt til Folketingets Europaudvalg i forbindelse med rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 25. juni 2002 med henblik på en status for arbejdet.

2. Formål og indhold.

Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld, (Seveso II-direktivet) har til formål at forebygge større uheld på virksomheder og oplag, hvor farlige stoffer forekommer i mængder over de

tærskelmængder, der er angivet i direktivets bilag 1, - samt at begrænse følgerne af de uheld, der alligevel måtte opstå. Afgørende for, om en virksomhed er omfattet af direktivet, er således om de stoffer, der fremgår af direktivets bilag 1, kan forekomme i mængder, der overstiger tærskelmængderne i bilag 1. I direktivet opereres med to niveauer for tærskelmængder. Henholdsvis kolonne 2 og kolonne 3, modsvarende et lavt og et højt niveau.

Virksomheder, der er omfattet af Seveso II-direktivet, skal indgive anmeldelse til tilsynsmyndighederne (miljømyndigheden). For virksomheder med stofmængder over den høje tærskelmængde ("kolonne - 3 virksomheder"), skal der udarbejdes sikkerhedsrapport, sikkerhedsledelsessystem og intern beredskabsplan. For virksomheder med stofmængder over den lave tærskelmængde ("kolonne 2 - virksomheder") skal der udarbejdes en plan for uheldsforebyggelse (efter de samme principper, men i forenklet form).

Der er med det foreliggende forslag alene tale om mindre ændringer af Seveso II - direktivet. Baggrunden for ændringerne er, at siden udarbejdelsen af Seveso II- direktivet er sket flere alvorlige ulykker, som har vist behov for udvidelse af direktivets anvendelsesområde.

I henhold til Seveso II-direktivet er udvindingsindustriens aktiviteter i forbindelse med efterforskning og udvinding af stoffer af mineralisk oprindelse i miner og stenbrud og ved borer og undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Kommissionen foreslår på baggrund af ulykkerne i Baia Mare i Rumænien (hvor cyanid slap ud i Tisza-floden som følge af et brud på en spærredæmning) og en lignende ulykke i Aznalcollar i Spanien (hvor et dæmningsbrud forurenede miljøet i Cota Doñana nationalpark), at der kan være behov for at medtage aktiviteter i forbindelse med kemisk og termisk forædling (og dermed forbundet oplagring) i forbindelse med udvinding af stoffer af mineralisk oprindelse.

Denne ændring forudsættes fortolket således, at en hver form for offshore virksomhed fortsat er undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Også affaldsdeponeringsanlæg er undtaget fra Seveso-II-direktivets anvendelsesområde.

I det foreliggende forslag præciseres, at anlæg, der foretager bearbejdning af farlige stoffer som defineret i bilag 1, ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne for affaldsdeponeringsanlæg. Baggrunden herfor er, at det har voldt fortolkningstvivl i nogle lande, hvorvidt det kun er egentlige deponeringsanlæg, der er undtaget fra bestemmelserne i Seveso II, eller om undtagelsen også omfatter andre typer affaldsanlæg.

På baggrund af bl.a. ulykken i Enschede i Holland (hvor en ulykke på en virksomhed der lagrer og samler fyrværkeri forårsagede 22 dødsfald og næsten 1.000 sårede) og en lignende ulykke i Spanien, har der efter EU-Kommissionens opfattelse været behov for opstramning af reglerne omkring forarbejdning og oplagring af eksplosive stoffer og fyrværkeri. Der foreslås derfor en revision af definitionerne i Seveso II-direktivets bilag 1, del 2, således at farerne ved de forskellige typer eksplosive stoffer afspejles tydeligere. Dette er gjort ved at anvende FN/ ADR- klassifikationen (som er de klassifikationsbestemmelser der anvendes ved vejtransport af farlige stoffer) som er gennemført i europæisk lovgivning ved Rådets direktiv 94/55/EF.

I transportklassificeringen opdeles eksplosive stoffer og genstande (herunder pyrotekniske stoffer) i følgende underklasser (kun de 4 vigtigste underklasser i relation til klassificeringen af pyrotekniske stoffer angives nedenfor)

- 1.1 Stoffer og genstande, som frembyder en risiko for masseeksplosion
- 1.2 Stoffer og genstande, der frembyder fare for udslyngning af sprængstykker, men ikke risiko for masseeksplosion.
- 1.3 Stoffer og genstande, der er brandfarlige og frembyder enten en mindre risiko for trykbølgevirkning eller en mindre risiko for udslyngning af sprængstykker eller begge dele, men som ikke frembyder fare for masseeksplosion.
- 1.4 Stoffer og genstande, der kun frembyder begrænset risiko i tilfælde af antændelse eller tænding under transport.

Det foreliggende ændringsforslag indebærer at stoffer, der er klassificeret i klasserne 1.1, 1.2 og 1.3 henføres til direktivets bilag 1, del 2, kategori 5, hvor tærskelmængden er henholdsvis 10 tons for at blive omfattet af direktivet som "kolonne 2 - virksomhed" og 50 tons for at blive omfattet som "kolonne 3 - virksomhed". Stoffer, der er klassificeret i klasse 1.4, omfattes af direktivets bilag 1, del 2, kategori 4, hvor tærskelmængderne er henholdsvis 50 tons for "kolonne 2-virksomheder og 200 tons for "kolonne 3 - virksomheder"

Hovedparten af de pyrotekniske stoffer, der oplagres i Danmark, vil som konsekvens af forslaget skulle henføres under bilag 1, del 2, kategori 5, hvor de i dag er omfattet af bilag 1, del 2, kategori 4. Det skønnes, at ca. 10 virksomheder vil blive omfattet af direktivet som følge af denne ændring (under kolonne 2).

Med hensyn til carcinogener (kræftfremkaldende stoffer) tilføjes yderligere nogle navngivne stoffer til listen i Seveso II-direktivets bilag 1, del 1 (Benzotrichlorid og eller salte heraf, 1,2 Dibromethan, Diethylsulfat, Dimethylsulfat 1,2 Dibrom 3 -chlorpropan, 1,2 - Dimethylhydrazin, Dimethylnitrosamin og Hydrazin). Desuden indføres en minimumskoncentrationsgrænse for alle opløste carcinogener på 5 %. Uden en sådan grænse ville disse opløsninger blive betragtet som ligestillede med det rene stof helt ned til en koncentrationsgrænse på 0,1 %, hvilket Kommissionen anfører ville medføre en overvurdering af den reelle risiko. Det skønnes, at de omtalte stoffer ikke anvendes i Danmark i nævneværdigt omfang, og at ændringsforslaget vedrørende carcinogener derfor ikke har indflydelse på antallet af danske virksomheder, der bliver omfattet af reglerne.

Endvidere sænkes tærskelmængderne i forhold til det eksisterende Seveso II-direktiv for miljøfarlige stoffer som fremgår af bilag 1, del 2, kategori 9, 1. afsnit fra henholdsvis 200 og 500 tons til 100 og 200 tons, - og for bilag 1, del 2 kategori 9, 2. afsnit fra henholdsvis 500 og 2000 tons til 200 og 500 tons. Ændringen vil bl.a. medføre at større lagre af ammoniakvand (fx på kraftværker), kan blive omfattet. Det skønnes at ca. fem anlæg vil blive omfattet af ændringen, -formentlig som "kolonne 2 - virksomhed.

I afsnittet "Motorbenzin og mineralsk terpentin" i bilag 1, del 1, sænkes tærskelværdien i forhold til det eksisterende Seveso II -direktiv fra henholdsvis 5000 og 50000 tons til 2500 og 25000 tons. Det fremgår nærmere af teksten under "Motorbenzin og mineralsk terpentin", hvilke stoffer der er tale om. De nye mængdegrænser vil medføre, at en del eksisterende brændslagre nu bliver omfattet. Ændringen kan muligvis også betyde at enkelte større tankstationer kan blive omfattet af reglerne. Dette er formentlig ikke hensigtsmæssigt, idet der næppe er nogen reel risiko på disse anlæg.

Det skønnes, at ca. 10 kendte anlæg vil ændre status fra kolonne 2- virksomheder til kolonne 3 - virksomheder som følge af forslaget. Desuden skønnes at ca. 10 nye virksomheder vil blive omfattet af kolonne 2.

Endelig foreslås en række redaktionelle ændringer af noterne til bilag 1.

Sammenfattende omhandler ændringsforslaget således

1. ændring af undtagelsesbestemmelserne for minedrift og affaldsanlæg
2. ændring af klassifikation af eksplosive stoffer og fyrværkeri
3. ændring af listen i bilag 1 med hensyn til carcinogener (flere stoffer medtages)
4. ændring af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer og for motorbenzin og mineralsk terpentin

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Som ovenfor nævnt er der med forslaget alene tale om mindre ændringer af Seveso II-direktivets anvendelsesområde, som kan medvirke til at forhindre grænseoverskridende forurening i forbindelse med industriuheld.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Seveso II-direktivet er i Danmark gennemført ved Miljø - og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, samt ved Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 201 af 23. marts 2000 om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer.

Forslaget vil medføre behov for mindre ændringer i de to bekendtgørelser som gennemfører Seveso II-direktivet (undtagelsesbestemmelserne og bilag 1).

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslaget vil betyde at en del flere virksomheder vil blive omfattet af Seveso II-direktivet. Det skønnes at op mod 40 nye virksomheder vil blive omfattet af reglerne - herunder ca. 20 virksomheder omfattet af den høje tærskelværdi (kolonne 3 virksomheder).

Det samlede antal virksomheder der oprindeligt blev skønnet at blive omfattet, i forbindelse med udarbejdelsen af bekendtgørelse nr. 106 af 1. feb. 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Risikobekendtgørelsen), hvor det anslåede antal omfattede virksomheder var for højt.

For de virksomheder, som fremover vil blive omfattet af direktivets anvendelsesområde skønnes omkostningerne for hver virksomhed at udgøre ca. 20.000 kr. for olielagre omfattet af den høje tærskelværdi og ca. 10.000 kr. for virksomheder omfattet af den lave tærskelværdi. Disse omkostninger svarer til de skønnede omkostninger for virksomheder som på nuværende tidspunkt er omfattet af direktivet. For myndighederne anslås udgifterne til merarbejde at udgøre tilsvarende beløb pr. virksomhed.

Som ovenfor nævnt blev der ved implementeringen af Seveso II-direktivet skønnet et for højt antal omfattede virksomheder. Myndighederne må derfor antages at have tilrettelagt deres administration, således at der er "plads" til de nyomfattede virksomheder indenfor de eksisterende rammer

Beskyttelsesniveau.

Forslages vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet, såvel i Danmark som i EU.

I Danmark vil de ændrede undtagelsesbestemmelser for minedrift og affaldsanlæg dog næppe have nogen virkning, da der ikke foregår mineaktiviteter i Danmark som de omhandlede, og da affaldsbehandlingsanlæg ikke er undtaget ved den danske gennemførelse af direktivet.

Sænkningen af tærskelmængderne for de ovenfor nævnte stoffer vil imidlertid have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet.

5 Høring.

Forslaget har været i høring hos berørte myndigheder og organisationer.

Dansk Industri finder, at sænkningen af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer vil medføre, at et meget stort antal virksomheder vil blive omfattet af reglerne, - ofte uden at disse virksomheder udgør et reelt miljøproblem. Det anføres således, at der i mange tilfælde vil kunne tages de fornødne forholdsregler via virksomhedernes miljøgodkendelser.

Embedslægeforeningen finder generelt, at de foreslåede ændringer af Seveso II - direktivet er hensigtsmæssige. Med hensyn til grænsen på 5 % for koncentrationer af opløste carcinogener, peges på, at det måske kunne være hensigtsmæssigt, at der i visse tilfælde åbnes mulighed for, på baggrund af en konkret vurdering, at medtage stoffer under den nævnte koncentrationsgrænse.

Amtsrådsforeningen vurderer, at de foreslåede ændringer generelt er hensigtsmæssige, men at der kan være situationer, hvor virksomheder, der både har store mængder giftige og miljøfarlige stoffer oplagret, vil få en lettelse med de nye regler. Der peges endvidere på, at visse stoffer, fx ammoniak både er giftig og miljøfarlig, hvilket der bør tages hensyn til.

Lægemedelindustriforeningen (Lif) finder med hensyn til carcinogener, at det bør være den faktiske stofmængde, der lægges til grund, og ikke mængden af opløsning indeholdende et carcinogen.

Med hensyn til anvendelsen af ADRs definitioner på sprængstoffer og eksplosive artikler finder Lif, at det ville være relevant at drage nytte af systemets individuelle grænser for de forskellige underklasser.

Kommunernes Landsforening anfører, at de foreslåede skærpede tærskelværdier for olieprodukter, og det forhold at denne stofgruppe samtidig er udvidet til også at omfatte petroleum og fyringsgasolie, vil medføre, at de fleste større olieoplæg, især ved importanlæg i danske havne, vil blive omfattet af Risikobekendtgørelsen.

Med hensyn til stofgruppen "olieprodukteter" anfører KL, at det klart bør præciseres, hvorvidt tærskelværdierne på henholdsvis 2500 tons (den lave tærskelværdi) og 25000 (den høje tærskelværdi) gælder for summen af alle former for tilstedeværende stoffer under denne gruppe, eller om tærskelværdien skal udregnes for hvert stof for sig.

DONG henviser til bemærkninger fra OPG (The international Association of Oil and Gas Producers). Der henvises heri til, at reglerne vil betyde øgede byrder for landbaseret behandling af gas og olie.

Dansk Farve - og Lakindustri henviser til, at der er et nyt præparat-direktiv undervejs. Organisationen er derfor skeptisk overfor yderligere regelændringer på nuværende tidspunkt, da en nedsættelse af tærskelmængderne for miljøfarlige

stoffer i henhold til Seveso II-direktivet kan få en utilsigtet virkning når det sammenholdes med præparat-direktivet. Det fremføres endvidere, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en minimumskoncentrationsgrænse for præparater opløst i miljøfarlige opløsningsmidler, ligesom man allerede har foreslået for carcinogene stoffer, idet man ellers vil overvurdere den egentlige risiko.

COWI anfører, at det ikke umiddelbart er indlysende, hvor råolie skal rubriceres.

Foreningen af Natur- og Miljømedarbejdere i amterne (DAVID) finder, at det bør fremgå af ændringsforslaget i hvilket omfang midlertidige fyrværkerioplæg, der etableres i forbindelse med højtider, omfattes af Seveso II-direktivet. Med hensyn til indførelsen af en minimumskoncentrationsgrænse på 5 % for de i bilag 1, del 1, navngivne carcinogener opfattes dette som en lempelse af de grænser der gælder for klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter. DAVID kan ikke anbefale en lempelse for netop carcinogene stoffer, idet der ikke for disse stoffer synes at være en nedre grænse for effekt.

For så vidt angår miljøfarlige stoffer anfører DAVID, at ved ændring af ordlyden for stoffer benævnt som "Motorbenzin og mineralsk terpentint" i bilag 1, del 1, til også at omfatte mellemtinge oliedestillater, og ved samtidig at sænke tærskelmængderne herfor, samt for stoffer under kategori 9i og 9ii i bilag 1, del 2, vil direktivet komme til at omfatte en del flere virksomheder, hvilket vurderes at være hensigtsmæssigt med hensyn til uheldsforebyggelse.

Ligesom Amdtsrådsforeningen peger DAVID på, at der ved anvendelsen af sumformlen ikke tages højde for, at Ammoniak både er et giftigt og et miljøfarligt stof.

Mærsk Olie og Gas A/S ønsker en præcisering med hensyn til, at enhver form for off - shore virksomhed fortsat er undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Oliebranchens Fællesrepræsentation støtter den ændrede beskrivelse af de olieprodukter, der er opført under bilag 1.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Industri støttede en stor del af de foreliggende ændringsforslag, herunder forslagene om ændring af undtagelsesreglerne i Seveso II-direktivets artikel 4, samt ændring af tærskelmængderne for eksplosive stoffer.

DI ser imidlertid et problem med halvering af tærskelværdierne for miljøfarlige stoffer og opfordrer til, at man endnu engang ser på, om forslaget er det rigtige instrument til at nå de ønskede mål. Det er DI's opfattelse, at en stor del af de ulykker, som er beskrevet i Seveso-II direktivet, kunne være undgået med andre instrumenter – fx miljøgodkendelser. DI fremførte desuden, at flere virksomheder med forslaget vil blive opgraderet fra en lav til en høj kategori, og at 40 % flere virksomheder i EU vil komme ind under direktivets anvendelsesområde. Det var DI's opfattelse, at forslaget vil pålægge virksomhederne en unødigt administrativ byrde. Det anførtes i denne forbindelse, at Miljøstyrelsens skøn over virksomhedernes omkostninger ved at være omfattet af Seveso II-direktivet er for lavt.

Ad punkt 6 - Forslag til direktiv om ansvar for forebyggelse og genopretning af miljøskader

KOM (2002) 17

Revideret notat (alle afsnit)

Resumé: Forslaget formål er overordnet set at etablere et regelsæt, så skader på miljøet kan blive forebygget eller genoprettet. Forslaget retter sig mod tre typer skader på miljøet: Skader på biodiversiteten, skader på vandmiljøet samt skader på jorden. Det foreslås, at myndigheden, kan påbyde forurenere at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger eller, når skaden er sket, genopretningsforanstaltninger. Forslaget indebærer, at der som hovedregel indføres et objektivt ansvar, dvs. ansvar, selvom skadevolderen ikke har begået en fejl, når skaden eller den overhængende trussel om en sådan skade er forvoldt ved visse aktiviteter, der efter direktivet anses for at udgøre en potentiel eller aktuel risiko for mennesker eller miljø. Såfremt forurenere-betaler-princippet ikke kan håndhæves, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurenere, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Med henblik på blandt andet at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne dog "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller s&osla sh;rgе for andre former for sikkerhedsstillelse.

1. Status

Kommissionen oversendte nærværende forslag til Rådet den 22. februar 2002. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen offentliggjorde den 9. februar 2000 en hvidbog om erstatningsansvar for miljøskader. Den 11. juli 2000 fremsendte regeringen sit høringssvar om hvidbogen. I juli 2001 udsendte Kommissionen et arbejdsrapport om et direktiv om forebyggelse og genopretning af betydelige miljøskader. Regeringen fremsendte den 21. september 2001 sit høringssvar til Kommissionen.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2002. Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg d. 1. marts til orientering forud for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

Forslaget har været genstand for en orienterende debat på rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002. Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 25. juni 2002 med henblik på endnu en politisk drøftelse af de vigtigste udeståender.

1. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forureneren-betaler princippet er en af grundpillerne i Fælleskabets miljøpolitik, hvorfor nærværende forslag er fremlagt med henblik på, at der med tiden kan vedtages en omfattende EU-ordning for forebyggelse og genopretning af miljøskader. I mange tilfælde bør den operatør, der forvolder en skade, derfor holdes ansvarlig herfor, dvs. erstatningspligtig.

2.1. Anvendelsesområdet, omfattende skader mv.

Forslaget omfatter skade på miljøet og overhængende fare for sådan skade. Ved en miljøskade forstås efter forslaget:

Skade på biodiversiteten, dvs. en skade, som medfører en alvorlig negativ påvirkning af biodiversitetens bevaringsstatus, idet der ved biodiversitet i forslaget forstås naturtyper og arter opført i bilag I til direktiv 79/409/EØF (fuglebeskyttelsesdirektivet) og i bilag I, II og IV til direktiv 92/43/EØF (habitatdirektivet) eller naturtyper og arter, som ikke er omfattet af disse direktiver, og for hvilke der er udpeget beskyttelses- eller bevaringsområder i henhold til medlemsstaternes lovgivning om naturbeskyttelse.

Skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske tilstand, økologiske potentiale og/eller kemiske tilstand i en sådan grad, at denne tilstand vil eller kan forventes at blive forværret i forhold til en af de i vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF) definerede kategorier med undtagelse af de negative påvirkninger, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i vandrammedirektivet.

Skade på jorden, dvs. en skade, der medfører alvorlige potentielle eller aktuelle negative virkninger for folkesundheden som følge af forurening af jord og undergrund.

Forslaget omfatter kun skader, der er målelige, og som direkte eller indirekte er forårsaget af en aktivitet, som er omfattet af direktivet. Endelig gælder det kun for miljøskade, der er forvoldt efter direktivets gennemførelse. Det påhviler myndigheden at fastslå, at det er "overvejende sandsynligt", at en skade er forvoldt efter direktivets ikrafttræden.

Direktivet omfatter ikke traditionelle skader, det vil sige personskader og tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Endvidere gælder det ikke for miljøskader og fare herfor, der er reguleret gennem en række internationale aftaler, herunder skader i forbindelse med søtransport samt miljøskader eller fare herfor i forbindelse med aktiviteter omfattet af Traktaten om oprettelsen af Det Europæiske Atomenergifællesskab og en række internationale aftaler på det nukleare område. Uden for direktivet falder også aktiviteter, der tjener det nationale forsvar.

Direktivet hindrer ikke, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser på området (minimumsdirektiv).

2.2 Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

Det foreslås, at myndigheden, når skaden er sket, kan påbyde driftsherren (forureneren) at træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger. Myndigheden kan dog vælge selv at træffe sådanne foranstaltninger. Endvidere skal der pålægges forureneren en pligt til uden forudgående påbud at afværge en overhængende fare for miljøskade, som forureneren har eller burde have kendskab til.

Direktivet omfatter kun skader forårsaget ved erhvervsmæssig aktivitet og såfremt der er årsagssammenhæng mellem skaden og den pågældende aktivitet. Diffuse skader, der er opstået f.eks. eksempelvis som følge af luftforurening, er i de tilfælde, hvor en sådan årsagssammenhæng ikke kan fastslås, ikke omfattet af direktivet.

Der indføres et ubetinget forureneransvar (objektivt ansvar) for visse typer af virksomhed og aktiviteter. Det betyder, at myndigheden, uden at der foreligger uforsvarlig adfærd, kan påbyde en virksomhed at foretage genopretning eller ved overhængende fare for en miljøskaade, kan påbyde virksomheden at træffe de nødvendige foranstaltninger til afværgelse af faren.

Omfattet af det ubetingede forureneransvar er visse forurenende virksomheder, som indebærer en risiko for miljø og sundhed, og som er reguleret af en række EU-direktiver. Disse direktiver fremgår af et bilag til direktivforslaget og omfatter følgende virksomheder og aktiviteter:

IPPC-virksomheder (direktiv 96/61/EF), udledning af farlige stoffer i vandmiljøet og indvinding og opmagasinering af vand, der kræver godkendelse efter vandrammedirektivet, virksomhed omfattet af direktiv om luftforurening fra industrianlæg (direktiv 84/360/EØF), fremstilling, anvendelse, oplagring og transport eller udledning til miljøet af farlige stoffer og præparater (direktiv 67/548/EØF og direktiv 1999/45/EF), plantebeskyttelsesmidler (direktiv 91/414/EØF) og biocidholdige produkter (direktiv 98/8/EF), transport af farligt gods (direktiv 94/55/EF), håndtering af affald og farligt affald (direktiv 75/442/EØF og direktiv 91/689), drift af deponeringsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg (direktiv 1999/31/EF og direktiv 2000/76/EF) samt indesluttet anvendelse og udsætning i miljøet samt transport af genetisk modificerede organismer (GMO) (direktiv 90/219/EØF og direktiv 2001/18/EF).

Virksomheder og aktiviteter, der ikke er omfattet af disse direktiver, er kun forpligtet til at bære omkostningerne til genopretning eller forebyggelse i tilfælde, hvor der er forvoldt skade på biodiversiteten, eller der er en overhængende fare herfor, hvis virksomheden har begået fejl eller forsømmelse.

Hvis myndigheden selv har iværksat forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger og undersøgelser, skal den driftsherre, der var forpligtet til at efterkomme påbudet, erstatte myndigheden dens omkostninger. Hvis flere driftsherrer er ansvarlige, kan myndigheden bestemme, at driftsherrerne hæfter solidarisk eller efter en rimelig fordeling, medmindre en driftsherre er i stand til at fastslå, at han kun er skyld i en del af forureningen (pro rata).

2.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

Hvis forureneren ikke efterlever et påbud eller ikke kan identificeres, eller hvis forureneren ikke efter direktivet kan mødes med påbud, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Endvidere har myndighederne pligt til at iværksætte "passende undersøgelser" for at udføre sine opgaver og indhente oplysninger for at kunne afgøre, om der skal meddeles påbud om forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger.

Medlemsstaterne skal sørge for, at den kompetente myndighed kan delegere de nødvendige foranstaltninger til en tredjepart eller kræve, at denne udfører de pågældende foranstaltninger.

2.4 Niveauet for genopretning

Forslaget definerer genopretning som en pligt til at genoprette, genskabe eller erstatte naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder eller til at erhverve hertil svarende naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder. I tilknytning hertil fastlægges der i bilag II til forslaget retningslinier for genopretningsmål og rimelige genopretningsforanstaltninger. Hvis flere foranstaltninger har samme værdi, skal den mindst omkostningskrævende foretrækkes (et udtryk for proportiona litetsprincippet).

Genopretning omfatter for det første "*primær genopretning*" i form af en foranstaltning, herunder naturlig retablering, hvorved de skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder bringes tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning omfatter for det andet "*kompenserende genopretning*". Det vil sige 1) genopretningsforanstaltninger, der træffes i relation til naturressourcer eller disses udnyttelsesmuligheder på en anden lokalitet end der, hvor skaden er sket, når miljøet ikke kan føres tilbage til den hidtidige tilstand, og 2) foranstaltninger, der træffes for at udligne midlertidige tab af naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder, som forekommer i tidsrummet, fra skaden er sket, og indtil naturressourcerne eller disses udnyttelsesmuligheder er bragt tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning af skade på biodiversiteten og vandforurening skal ske ved, at miljøet bringes tilbage til sin hidtidige tilstand. Med hensyn til forurenede jord, der udgør en fare for sundheden, betyder genopretning, at de forurenende stoffer

skal bekæmpes, indesluttet, mindskes eller fjernes, så den forurenede jord ikke indebærer en alvorlig fare eller alvorlig potentiel fare for menneskers sundhed, som er uforenelig med det pågældende areals nuværende anvendelse eller gældende forskifter om arealets fremtidige anvendelse.

Der er ingen pligt for myndigheden til forlange, at der skal ske genopretning svarende til den hidtidige tilstand. Hvis myndigheden imidlertid vælger at meddele påbud om "primær genopretning", som ikke fuldt ud genopretter den skadede biodiversitet eller vandressource til den hidtidige tilstand, skal myndigheden selv iværksætte kompenserende foranstaltninger. Pligten gælder også, hvor et område, der er jordforurenede, ikke fuldt ud genoprettes til den hidtidige tilstand. Kommissionen har dog under forhandlinger i Rådets arbejdsgruppe tilkendegivet, at dette ikke var tilsigtet, jf. nedenfor om forhandlingsituationen.

Forslaget definerer, hvilken "værdi" naturressourcer eller udnyttelsen af disse skal tillægges, som en naturtype eller en arts samlede værdi, og det er den værdi, som enkeltpersoner opnår ved deres direkte anvendelse af den pågældende naturressource, eller den værdi, som enkeltpersoner tilkender naturtyperne eller arterne. Ved værdi forstås bl.a. den mængde varer, tjenester eller penge, som en enkelt person er rede til at give afkald på for at opnå den pågældende vare eller tjeneste - i dette tilfælde en naturressource. Det fremgår ikke, hvor mange personer værdien skal beregnes på grundlag af.

2.5 Ansvarsfrihedsgrunde og andre undtagelser

Forslaget undtager skader og overhængende fare for sådanne skader i forbindelse med væbnede konflikter mv. og usædvanlige naturbegivenheder mv.

Endvidere er skader, der er forårsaget af emissioner eller begivenheder, som er tilladt i medfør af lovgivningen eller en tilladelse, og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingsskader), undtaget, med mindre driftsherren har begået fejl eller forsømmelse

En driftsherre er endvidere ikke forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggelse og genopretningsforanstaltninger, hvis tredjemand forsætligt har forvoldt skaden, og hvis den pågældende skade eller fare herfor er indtrådt til trods for tilstedeværelsen af passende sikkerhedsforanstaltninger, eller hvis skaden eller den overhængende fare herfor skyldes, at driftsherren blot har overholdt et tvingende påbud eller obligatoriske forholdsregler udstedt af en myndighed.

2.6 Finansiell sikkerhed

Medlemsstaterne skal "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse med henblik på bl.a. at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger.

2.7 Klage

Personer, der påvirkes eller kan blive påvirket negativt af miljøskader, samt "kvalificerede organer" kan forlange, at myndighederne træffer foranstaltninger i henhold til direktivet. Et "kvalificeret organ" defineres som en fysisk eller juridisk person, der efter national lovgivning har en interesse i at sikre, at miljøskader genoprettes, herunder organisationer der efter deres vedtægter har til formål at beskytte miljøet, og som opfylder de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning. Hvis den kompetente myndighed ikke efterkommer en anmodning, skal den pågældende person eller det kvalificerede organ kunne indbringe sagen for en domstol eller et uafhængigt organ med henblik på at få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelse.

2.8 Forældelse

Ifølge forslaget skal myndighederne gøre krav om dækning af afholdte omkostninger gældende inden 5 år fra datoen for gennemførelsen af foranstaltninger efter direktivet.

I Europa-Parlamentet er såvel retsudvalget, miljøudvalget og det økonomiske udvalg involveret i behandlingen af forslaget. Retsudvalget er udpeget som hovedansvarlig, men miljøudvalgets formand ønsker, at miljøudvalget skal være hovedansvarlig. Dette udestående er endnu ikke afklaret. I miljøudvalget er 1. læsningen tentativt sat til den 10. juli 2002 og på plenarforsamlingen tentativt til den 23. september. Udvalgenes og plenarets læsning afhænger dog af, at spørgsmålet om, hvilket udvalg der er hovedansvarlig, løses først, hvorfor Parlamentets behandling af forslaget kan blive forsinket.

4. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionens anfører, at Fællesskabet rummer mange forurenede arealer, der indebærer betydelige sundhedsrisici, og der er i de seneste årtier sket et mærkbart fald i biodiversiteten. Såfremt der ikke gribes ind, vil det i fremtiden kunne resultere i yderligere jordforurening og tab af biodiversitet. En indsats fra medlemsstaterne selv er ikke tilstrækkelig, fordi de ikke har tilstrækkelig lovgivning på området, hvilket forhindrer en effektiv gennemførelse af forureningsbetaler princippet. Desuden tager den nationale lovgivning ikke højde for sikring af forebyggelse og genopretning af skader sket på "forældrelose" områder og derudover vil økonomiske aktører uden en harmoniseret rammelovgivning kunne udnytte indbyrdes afvigelser mellem medlemsstaternes regler.

Regeringen er enig i Kommissionens begrundelse.

5. Konsekvenser for Danmark

5.1 Behov for lovændringer

Gennemførelse af forslaget vil mest hensigtsmæssigt kunne ske ved, at der tilvejebringes de tilstrækkelige hjemler til, at myndighederne som et første skridt kan meddele påbud til den ansvarlige, og at myndighederne, hvor påbudet ikke efterleves eller ikke kan meddeles den ansvarlige, kan få dækket udgifter til selvhjælpshandlinger.

I de tilfælde, hvor myndighederne efter de gældende bestemmelser, jf. bl.a. havmiljølovens § 44, normalt selv iværksætter de nødvendige foranstaltninger, vil det ikke nødvendigvis være hensigtsmæssigt at indføre påbudsbestemmelser, idet forslaget tillader, at myndighederne selv foretager de nødvendige foranstaltninger, når blot det sikres, at den ansvarlige virksomhed har pligt til at godtgøre myndigheden dens omkostninger til selvhjælpshandlinger.

På den baggrund vurderes det, at de nødvendige lovændringer vil berøre miljøbeskyttelses-, jordforurenings-, råstof-, havmiljø- og naturbeskyttelsesloven, lov om miljø og genteknologi og eventuelt søloven. Der er dog endnu ikke taget stilling til om gennemførelsen bør ske ved ændring af de enkelte love eller ved en samlet lov. Det bemærkes, at reglerne i miljøerstatningsloven om erstatning for "egentlige miljøskader", forventes at få mindre praktisk betydning på grund af forslaget, da sådanne skader i vidt omfang vil være omfattet af de regler, som gennemfører direktivet. I det følgende redegøres for de vigtigste lovændringer:

4.1.1 Omfattede miljøskader

De regulerede typer af skader i form af skade på vand (overfladevand og grundvand) og jord og overhængende fare herfor, er omfattet af påbudsbestemmelserne i jordforureningsloven og miljøbeskyttelsesloven, idet jordforureningsloven dog ikke omfatter skade på overfladevand. En ændring af jordforureningsloven på dette område vil derfor være nødvendig.

Påbudsbestemmelserne i jordforureningsloven omfatter ikke skade på biodiversiteten ud over, at man kan få påbud om at genoprette den hidtidige tilstand i selve jordmediet. Efter miljøbeskyttelseslovens § 69, stk. 1, kan tilsynsmyndigheden, hvor der foreligger et ulovligt forhold, påbyde de ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand. Dækning af udgifter til genopretning eller forebyggelse af skader af biodiversiteten kan næppe kræves efter havmiljøloven og søloven, men derimod nok i et vist omfang efter miljøerstatningsloven og naturbeskyttelsesloven. Råstofloven indeholder ikke hjemmel til, at myndighederne kan kræve omkostninger ved at iværksætte selvhjælpshandlinger dækket.

Der vil således skulle foretages ændringer og præciseringer i lovgivningen med henblik på at sikre, at biodiversitetsskader omfattes af de relevante gennemførelsesbestemmelser.

Efter jordforureningsloven kan der ikke meddeles påbud i sager om jordforureningskader, der er forårsaget ved jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider, jf. jordforureningslovens § 2, stk. 2. Forslaget undtager ikke udtrykkeligt miljøskader, der er forårsaget af disse forureningskilder, hvorfor det er nødvendigt at ophæve undtagelsesbestemmelsen i jordforureningsloven. Det forhold, at forslaget ikke finder anvendelse på skader forårsaget af tilladte emissioner (art. 9, stk. 1, litra c), og at det ikke omfatter diffuse skader, hvis det ikke er muligt at fastslå en årsagssammenhæng mellem skaden og en bestemt virksomhedsudøvelse (art. 3, stk. 6), vil dog nok i praksis undtage sager, hvor den lovlige anvendelse af slam, gødning og pesticider giver anledning til miljøskade, fra direktivets anvendelsesområde.

5.1.2 Påbud

Forebyggelse af skader

De gældende bestemmelser i miljøbeskyttelseslovens § 41 og § 42 giver myndighederne hjemmel til i tilfælde af en overhængende fare for miljøskade (vand og jord) at påbyde en virksomhed i et vist omfang at foretage foranstaltninger,

der er nødvendige for at forebygge skaden. Med hensyn til miljøbeskyttelseslovens § 46 om bortskaffelse af affald, kan påbud efter retspraksis næppe meddeles på objektivt grundlag. Denne bestemmelse og eventuelt de øvrige påbudsbestemmelser vil derfor skulle præciseres i overensstemmelse med forslaget regel om ubetinget forurener ansvar.

Naturbeskyttelsesloven indeholder ikke en egentlig påbudsbestemmelse, men tilsynsbestemmelserne forudsætter, at tilsynsmyndigheden i et vist omfang kan meddele påbud om forebyggelse af skade på biodiversiteten, men en sådan hjemmel skal formentlig tilvejebringes.

Genopretning og afhjælpning af skader

Forslaget opstiller det som et mål, men kræver ikke, at afhjælpende foranstaltninger skal føre til genopretning af den hidtidige tilstand, når der er sket skade på vand eller biodiversitet, jf. bilag II, afsnit 2.1 og forudsætningsvist bilag II afsnit 3.2.3. Med hensyn til forurenede jord, der udgør miljøskade på grund af sundhedsfare, skal forslaget sikre, at de pågældende forurenende stoffer bekæmpes, indesluttet, mindskes eller fjernes, så jorden ikke indebærer en alvorlig fare for eller alvorlig potentiel fare for menneskers sundhed, jf. bilag II, afsnit 2.3.

Miljøbeskyttelseslovens § 69, stk. 1, nr. 2, og jordforureningslovens § 41, stk. 1, giver tilsynsmyndigheden hjemmel til at påbyde den ansvarlige virksomhed at genoprette den hidtidige tilstand. Påbud efter jordforureningsloven kan gives, uanset hvordan forureningen er sket, idet jordforurening som følge af brand dog ikke er omfattet. Påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 69, stk. 1, er betinget af, at der foreligger et ulovligt forhold (lovliggørelsespåbud). Der vil derfor være behov for at udvide tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud efter miljøbeskyttelsesloven til at omfatte alle miljøskader, herunder hændelige uheld, der ikke er undtaget fra direktivet.

Med hensyn til skader på biodiversiteten vurderes forslaget definition af begrebet "skade på biodiversiteten" og dermed mulighederne for at meddele påbud om henholdsvis forebyggelse, genopretning og afhjælpning som mere vidtgående, end naturbeskyttelsesloven giver hjemmel til, ligesom der ikke er hjemmel til at påbyde kompenserende foranstaltninger. Sådanne hjemmel skal tilvejebringes.

Efter dansk miljølovgivning gælder en praksis om, at påbudet skal stå i et rimeligt forhold til den opnåede miljøgevinst (proportionalitetsprincippet). Et lignende proportionalitetsprincip genfindes ikke i forslaget. Forslaget stiller godt nok ikke ubetinget krav om genopretning af den hidtidige tilstand. Men i de tilfælde, hvor der ikke sker fuld genopretning til den hidtidige tilstand, herunder i jordforureningsager, kræver det, at der iværksættes kompenserende foranstaltninger, og udvider i forhold til de danske bestemmelser forurenere-betaler-princippet.

De gældende påbudsbestemmelser giver ikke myndigheden hjemmel til at påbyde den ansvarlige virksomhed at iværksætte sådanne kompenserende foranstaltninger. Der er herunder heller ikke hjemmel til, at myndigheden kan bestemme, hvilken naturressource der skal erstatte den tabte naturressource, eller hvor det ikke er muligt, hvordan den tabte naturressource skal værdisættes, og hvilke foranstaltninger der på baggrund af den fastsatte værdi skal udføres. Påbudshjemlerne i miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, naturbeskyttelsesloven og råstofloven vil således skulle udvides til også at omfatte kompenserende foranstaltninger.

Reglerne om genopretning og afhjælpning af skader vil i praksis kunne betyde, at myndighederne får behov for at kunne påbyde tredjemand, på hvis ejendom foranstaltningerne skal gennemføres, at tåle foranstaltningerne (tålepåbud), eller for at kunne råde over arealet. Der kan således blive behov for at fastsætte nærmere bestemmelser herom, herunder om erstatning til den berørte tredjemand.

Forurenerens pligt til af egen drift af at forebygge miljøskader

Forurenere har efter miljøbeskyttelseslovens § 71, stk. 2, og naturbeskyttelseslovens § 74, stk. 1, forudsætningsvist en pligt til at iværksætte forebyggende foranstaltninger uden at afvente myndighedernes påbud herom, som det er foreskrevet i forslaget art. 4, stk. 2. Det vurderes dog, at pligten bør præciseres i miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, havmiljøloven og naturbeskyttelsesloven.

5.1.3 Myndighedernes pligt til at iværksætte selvhjælpshandlinger mv.

Forebyggelse af miljøskader

I tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden, hvor øjeblikkelige indgreb er nødvendig, har myndigheden pligt til at foretage det nødvendige for at kunne afværge faren, jf. miljøbeskyttelseslovens § 70, stk. 1, og jordforureningslovens § 68, stk. 2. Det vurderes umiddelbart, at miljøbeskyttelsesloven for så vidt angår risiko for forurening af vand og jord, der kan medføre sundhedsfare, i tilstrækkelig grad opfylder direktivets krav til

myndighederne om, at de skal foretage det nødvendige, når forureneren ikke efterlever et påbud eller ikke kan meddeles et påbud.

En udtrykkelig pligt for myndighederne til at forebygge (yderligere) miljøskader på søterritoriet, hvor der er en overhængende fare for, at det vil ske, kan formentlig udledes af havmiljølovens § 34, hvis der allerede er sket nogen forurening.

Efter naturbeskyttelsesloven er tilsynsmyndighedens *ret* til at foretage afhjælpende foranstaltning begrænset til tilfælde, hvor et ulovligt forhold frembyder fare for opretholdelsen af tilstanden af et område eller for dyr og planter, der er beskyttet efter loven. Tilsynsmyndigheden har ikke *pligt* til at foretage selvhjælpshandlinger. Den relevante nævnte lovgivning vil skulle ændres.

Genopretning og afhjælpning

Efter miljøbeskyttelsesloven er myndighedernes pligt til at foretage afhjælpende foranstaltninger begrænset til tilfælde, hvor der er alvorlig overhængende fare for sundheden, eller hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, jf. miljøbeskyttelseslovens § 70.

Jordforureningsloven indeholder et prioriteringssytem, hvor indsatsen sker i miljø- og sundhedsmæssig prioriteret rækkefølge og med begrænsede ressourcer. Amterne har således ingen handlepligt og de forureninger, der ikke er prioriteret vil sandsynligvis ikke komme med i den offentlige indsats (eksempelvis jordforurening, som truer overfladevand og biodiversitet). Direktivforslaget indeholder i direkte modstrid med jordforureningslovens prioriteringssytem en handlepligt. Bestemmelsen i forslaget om, at myndighederne under visse omstændigheder kan prioritere indsatsen, hvor flere skader indtræffer samtidig, jf. art. 5, stk. 4, kan ikke begrunde en længerevarende udsættelse af en genopretning. Forslaget må forstås sådan, at indsatsen så vidt muligt skal ske i den rækkefølge, skaderne opstår, og at der er pligt til at afsætte de fornødne ressourcer til at opfylde handlepligten.

Der vil derfor skulle ske en udvidelse af myndighedernes pligt til at iværksætte selvhjælpshandlinger, hvor der ikke nødvendigvis er behov for øjeblikkelige indgreb, og til at selvhjælpshandlingerne også omfatter kompenserende foranstaltninger. Det forhold, at der efter forslaget skal ske "kompenserende genopretning" i form af dækning af midlertidige tab og genopretning af andre lokaliteter mv. end der, hvor skaden er sket, når den primære genopretning ikke sikrer genopretning af den hidtidige tilstand, vil formentlig betyde, at det ikke er muligt at fastholde en prioriteret offentlig indsats på jordforureningsområdet, hvor der i dag i flere tilfælde vil være en restforurening tilbage, som ikke udgør et miljø- og sundhedsproblem.

5.1.4 Udgiftsdækning og erstatning for offentlige selvhjælpshandlinger

Subjektive krav til den ansvarlige virksomhed

Forslaget forudsætter, at den ansvarlige virksomhed ubetinget (på objektivt grundlag) har pligt til at dække de omkostninger, som myndighederne har afholdt i forbindelse med selvhjælpshandlinger, hvis et påbud enten ikke er efterlevet, eller myndigheden har iværksat afhjælpende foranstaltninger uden forudgående påbud. En sådan pligt følger af jordforureningslovens § 73, råstofloven, miljøerstatningslovens § 2, havmiljølovens § 44 og naturbeskyttelseslovens § 74, stk. 4. En tilsvarende ubetinget pligt følger ikke med sikkerhed af miljøbeskyttelsesloven, hvor spørgsmålet, om den pågældende virksomhed har udvist fejl eller været forsømmelig, bl.a. i sager om fjernelse af affald i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 46, har haft betydning for virksomhedens betalingsforpligtelse.

På den baggrund vil der være behov for i bl.a. miljøbeskyttelsesloven at præcisere, at pligten til at dække myndighedernes omkostninger alene beror på, om der lovligt har været udstedt eller kunne udstedes et påbud til den ansvarlige virksomhed om at foretage afhjælpende foranstaltninger.

Omkostningerne

De omkostninger, myndighederne efter gældende dansk ret kan forlange erstattet, er normalt begrænset til rimelige og forsvarlige omkostninger - i overensstemmelse med proportionalitets- og tabsbegrænsningsprincippet - til forebyggelse og genopretning (miljøbeskyttelseslovens § 69, jordforureningslovens § 73, havmiljølovens § 44 og miljøerstatningslovens § 2).

De omkostninger, som efter forslagets definition (art. 2, stk. 1, nr. 4) kan og skal forlanges dækket i form af "administrative og juridiske omkostninger" samt omkostninger til "håndhævelse", går formentlig videre end de danske bestemmelser, ligesom det kan give anledning til tvivl om omkostninger til "tilsyn og overvågning" i alle tilfælde kan kræves dækket efter gældende danske regler.

Det er i øvrigt uklart, om de nødvendige udgifter, som myndighederne afholder til erstatninger til tredjemand i forbindelse med kompenserende foranstaltninger, er omfattet af direktivets omkostningsbegreb. Sådanne omkostninger kan ikke opkræves efter de gældende regler. Der vil være behov for at ændre lovgivningen med henblik på at udvide de typer af omkostninger, som myndighederne kan forlange erstattet af den ansvarlige virksomhed.

Det bemærkes, at søloven indeholder begrænsninger af det ansvar, som kan gøres gældende overfor en reder. Ansvarsbegrænsningen er led i den danske implementering af Globalbegrænsningskonventionen og er ikke forenelig med forslaget i det omfang, dette finder anvendelse på skader, der er opstået til søs (direktivets art. 7).

5.1.5 Forurenerens underretningspligt

Virksomhedernes pligt til at underrette myndighederne i tilfælde af en overhængende fare for miljøskade, jf. forslagens art. 4, stk. 2, vurderes umiddelbart at være indeholdt i miljøbeskyttelseslovens § 71 for så vidt angår skade på vand og jord. Underretningspligten efter havmiljølovens § 38, som påhviler ejere, brugere og førere af skibe mm. til at oplyse om ulovlige udledninger, vil eventuelt skulle præciseres/udvides til også at omfatte faresituationer. En sådan underretningspligt gælder desuden heller ikke efter naturbeskyttelsesloven, hvorfor bestemmelserne skal præciseres.

5.1.6 Sagsrejsning og klage

Tilsynsmyndigheden har efter miljøbeskyttelsesloven en pligt til at føre et aktivt tilsyn med virksomhederne, herunder pligt til at foretage nærmere undersøgelser, hvis der modtages anmeldelser (klager) fra borgere og foreninger, når henvendelserne ikke er åbenbart grundløse. Tilsvarende må antages at gælde efter jordforureningsloven, og efter naturbeskyttelsesloven.

Uanset at art. 14 om borgeres og visse organisationers ret til at rejse sager for myndighederne ikke går meget videre, end hvad der i praksis forventes af myndigheden i forbindelse med seriøse henvendelser fra offentligheden, skønnes det nødvendigt at supplere miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven, havmiljøloven samt naturbeskyttelsesloven med regler om sagsrejsning.

De gældende regler om klage lever ikke fuldt ud op til forslagens klageregler, der går videre end de danske.

Adgangen til at klage over amters og kommuners afgørelser (påbud) efter jordforureningslovens § 82 gælder således ikke for "kvalificerede organer". Miljøbeskyttelseslovens almindelige regel i § 91 om, at kommuners og amters afgørelser kan påklages, gælder ikke lovliggørelsespåbud, der er meddelt i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 69, stk. 1, jf. stk. 3. Tilsvarende gælder efter naturbeskyttelseslovens § 78 sammeholdt med § 73. Denne afskæring af klagemulighed vil ikke kunne opretholdes ifølge forslaget.

For både miljøbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og naturbeskyttelsesloven gælder desuden, at det kan give anledning til tvivl, om den, der ifølge forslaget berøres negativt eller kan blive berørt negativt, opfylder lovgivningens krav om, at den pågældende skal have en væsentlig, individuel interesse i sagen. Der vil endvidere skulle foretages ændringer af havmiljøloven.

Forslaget stiller krav om, at klage skal kunne indbringes for domstolene eller et uafhængigt nævn. Indførelse af en adgang til at påklage afgørelser til Miljøklagenævnet og Naturklagenævnet vurderes i alle tilfælde at ville leve op til forslaget. I forbindelse med implementering af en tilsvarende ordlyd i Århuskonventionen blev det vurderet som tvivlsomt, hvorvidt klageadgang til en styrelse opfyldte kravene til et uafhængigt og uparti sk organ. Der blev således ikke ved den lejlighed taget endelig stilling hertil. Denne usikkerhed eksisterer fortsat.

Det bemærkes, at der ved en kommende gennemførelse af direktivets regler om klageadgang mv. ikke vil blive foretaget ændringer i de almindelige regler om, hvem der kan anlægge sag ved domstolene (reglerne om søgsmålskompetence).

5.1.7 Forældelse

Den 30-årige absolutte forældelsesfrist i jordforureningsloven begrænser myndighedernes muligheder for at meddele påbud eller gøre erstatningskrav gældende overfor en ansvarlig virksomhed og vil ikke kunne opretholdes. Forslaget vil formentlig også indebære, at miljøerstatningsloven, herunder den 30-årige forældelse, i praksis ikke vil blive brugt for miljøskader, der er omfattet af de love og bestemmelser, der skal gennemføres i henhold til forslaget.

6. Økonomiske, administrative og miljømæssige konsekvenser

De nedenfor nævnte vurderinger af de økonomiske og administrative konsekvenser er forbundet med betydelig usikkerhed.

6.1 Økonomiske konsekvenser

6.1.1. Generelt

De miljøskader, der er omfattet af forslaget, er ganske alvorlige. I langt hovedparten af sagerne vil de kommunale myndigheder som led i det almindelige tilsyn og håndhævelsen skulle undersøge sagen og eventuelt meddele påbud til den ansvarlige eller foretage en selvhjælpshandling for at forebygge skader eller genoprette.

På den ene side giver forslaget formentlig kommuner og amter mulighed for at kræve flere typer af omkostninger dækket hos den ansvarlige virksomhed, end det er muligt i dag.

På den anden side ligger risikoen for, at direktivet medfører merudgifter for det offentlige, først og fremmest i forslagets krav til genopretning af skader på biodiversitet og kompenserende foranstaltninger og de hermed afledte udgifter, idet de afhjælpende foranstaltninger, som ifølge forslaget skal iværksættes (herunder genopretning af biodiversitetsskader og kompenserende foranstaltninger), går væsentligt ud over de foranstaltninger, som myndigheder efter de danske bestemmelser normalt iværksætter. Hertil kommer, at den kompetente myndighed (amt/kommune) vil skulle afsætte ressourcer til at behandle sager i forbindelse med forslagets bestemmelser om sagsrejsning og klage, og at Miljøministeriet vil skulle afsætte ressourcer til behandling af klagesager i Miljøklagenævnet og Naturklagenævnet og eventuelt Miljøstyrelsen.

Det bør dog også nævnes, at medlemsstaterne efter habitatdirektivet, EF-fuglebeskyttelses-direktivet og vandrammedirektivet, der alle er vedtaget, i et endnu ikke endeligt fastlagt omfang er forpligtet til at foretage genopretning, hvis der opstår skade på miljøet, idet omfanget af de foranstaltninger, myndighederne er forpligtet til at iværksætte, endnu ikke er udmøntet i den danske lovgivning.

6.1.2 Forebyggelse og afhjælpning

Forebyggelse og afhjælpning af biodiversitetsskader

Det er meget vanskeligt at komme med et realistisk skøn over de mulige årlige omkostninger i forbindelse med afhjælpning af skader på naturessourcer og biodiversitet. I tilfælde af forurening og efterfølgende afhjælpning af skader på biodiversiteten i store naturområder med eventuel nødvendig arealerhvervelse til brug for kompensatoriske foranstaltninger, vil de samlede omkostningerne hertil i værste fald kunne udgøre store millionbeløb. Størstedelen af de naturgenopretningsprojekter, som hidtil er gennemført, har imidlertid ikke medført omkostninger i denne størrelsesorden (der har her udelukkende været tale om genopretning uden forudgående oprensning), men muligheden for, at biodiversitetsskader af større omfang kan indtræffe, kan ikke udelukkes.

Forebyggelse og afhjælpning af skader på jord og vand

Når der her forventes merudgifter skyldes det forslagets handlepligt og udvidede genopretningspligt i modsætning til det danske prioriteringssystem i jordforureningsloven. Det offentlige afholder allerede i dag nødvendige beredskabsudgifter i forbindelse med havforurening, herunder udgifter til oprensning af olieforurenede strande.

Hvis det anslås, at antallet af sager om jordforurening, som falder tilbage på det offentlige, øges med 10 om året som følge af, at den offentlige indsats udvides med sager uden for jordforureningslovens prioriteringsområder, anslår Miljøstyrelsen, at myndighedernes merudgifter vil være ca. 12 mio. kr. pr. år. Hvis det videre anslås, at der kommer yderligere 10 sager om året, hvor det offentlige skal gennemføre fuld genopretning i stedet for – som nu – fjerne den forurening, der udgør en konkret fare for grundvand og sundhed, anslås det, at det offentlige yderligere vil få merudgifter på ca. 6 mio. kr. pr. år. Alt i alt skønnes merudgift at blive på ca. 18 mio. kr. pr. år. Endvidere understreges det, at skønnet ikke omfatter andre typer genopretningsforanstaltninger end at fjerne jord- og grundvandsforureningen.

Fuld genopretning vil formentlig betyde, at forurenere får større omkostninger.

Det må antages som sandsynligt, at der ikke vil komme mange sager om miljøskader forårsaget af aktiviteter, der har fundet sted efter direktivforslagets ikrafttræden. Kommuner og amter har i de senere år opbygget et stadig mere fintmasket og effektivt tilsyn, der sikrer, at sager om betydelige skader på miljøet eller situationer, hvor der er overhængende fare herfor, i stadig sjældnere tilfælde forekommer. Det kan i den forbindelse nævnes, at personer og selskaber med en gæld på 100.000 kr. eller mere til det offentlige, som skyldes manglende betaling af myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger, siden 1997 har skullet opføres i et register. Registeret blev etableret i forbindelse med den daværende regerings såkaldte "lov og orden pakke" og der er til dato ikke registreret nogen skyldnere.

6.2. Administrative konsekvenser

Der må umiddelbart forventes et øget ressourcetræk hos miljømyndighederne i forbindelse med først og fremmest behandlingen af nye klagesager og tilsyn og håndhævelse af reglerne, i mindre grad som følge af sagsrejsning. De kommunale myndigheder har således i forvejen pligt til at følge op på begrundede henvendelser fra offentligheden som led i et aktivt miljøtilsyn. Antallet af sager, som kommuner og amter skal behandle, be grænses desuden i kraft af de oplysningskrav, direktivet stiller til den, der rejser en sag overfor myndigheden.

Sager vedr. skader på biodiversiteten

De administrative meromkostninger for de lokale myndigheder i forbindelse med den praktiske administration af forslaget, herunder vurdering af omfanget af biodiversitetsskader og iværksættelse af afhjælpende foranstaltninger, må forventes at kunne blive betydelige. Hertil kommer, at der umiddelbart må forventes et øget ressourcetræk hos miljømyndighederne i forbindelse med behandlingen af nye klagesager og tilsyn og håndhævelse af reglerne .

Sager vedr. skader på jord og vand

Hvis det antages, at der årligt på landsplan rejses i alt ca. 60 nye sager om jordforurening, og det gennemsnitlige ressourceforbrug pr. sag hos den kommunale myndighed kan anslås til 3½ dag, inkl. udtalelser til klagenævn, kan det samlede kommunale merforbrug på dette område opgøres til ca. 1 årsværk. Hvis 40 af disse sager påklages, og ressourceforbruget ved ankenævnsbehandlingen tilsvarende skønnes at udgøre maksimalt 1 årsværk, kan det samlede årlige merforbrug for det offentlige anslås til godt 2 årsværk.

Der er ikke foretaget skøn over antallet af nye sager, som vil skulle behandles efter miljøbeskyttelsesloven, jf. ovenfor, hvor det antages, at der ikke vil komme mange nye sager omfattet af forslagets regler.

6.3. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få en betydelig positiv effekt for miljøtilstanden, både i Danmark og i EU.

Forslaget indebærer generelt i forhold til dansk lovgivning en udvidelse af de forpligtelse til forebyggelse og genopretning af skader på miljøet som kan pålægges forureneren. Det må forventes at ville få en betydelig generelt præventiv effekt, idet det påregnes at øge virksomhedernes incitamenter til forebyggelse. Hertil kommer, at forslaget også pålægger medlemsstaternes myndigheder ganske vidtrækkende forpligtelser til at forebygge og genoprette i tilfælde af, at forureneren ikke kan identificeres, ikke efterlever et påbud eller ikke kan meddeles et påbud.

7. Høring

7.1. Den offentlige brede høring

Forslaget har været i offentlig høring hos en række organisationer og myndigheder fra den 11. marts 2002 til 8. april 2002. Nedenfor gengives organisationernes hovedsynspunkter.

7.1.1. Generelt

Landboorganisationerne kan grundlæggende støtte, at der i EU udarbejdes fælles minimumsregler for miljøansvar, således at der i EU fastlægges et fælles niveau af miljøbeskyttelse og mere lige konkurrencevilkår. *DI* er enig i, at såfremt en regulering af ansvar skal gennemføres, er regulering på EU niveau et egnet instrument, men muligheden for på nationalt plan at give skadelidte en mere gunstig retsstillin g åbner ifølge *DI* for en betydelig risiko for en konkurrenceforvridning til skade for danske virksomheder.

NOAH mener, at direktivet reelt indebærer en udvanding af virksomhedernes miljøansvar. *DN* støtter ligeledes udarbejdelsen af fælleseuropæiske minimumsregler for miljøansvar men finder, at direktivet indeholder en række undtagelser og mangler, der vil svække systemet.

Advokatrådet, Forbrugerrådet, Bryggeriforeningen/Danske Læskedrikfabrikanter og *OFR* hilser forslaget velkommen, idet *OFR* herved forudsætter, at det ikke fører til konkurrenceforvridning.

Københavns Kommune bemærker, at forslagets introduktion af privatretlige og civilprocesretlige elementer i form af erstatningsret og øget vægt på domstolsbehandling kan betyde, at reglerne bliver mere komplicerede og håndhævelsen dyrere, langsommere og mere usikker, hvorfor miljøbeskyttelsen i praksis risikerer at blive svækket. *KL* tilslutter sig forslagets mål med at indføre klarere regler men vurderer umiddelbart, at de t samtidig vil påføre kommunerne en række nye opgaver.

7.1.2. Anvendelsesområde, omfattede skader mv.

Landboforeningerne og Forsikring og Pension peger på behovet for en klarere definition af begrebet miljøskade, mens *Forbrugerrådet og Københavns Kommune* finder definitionen for snæver. *Affaldsteknisk Samarbejde* efterlyser en præcisering af den "hidtidige tilstand". *Landbrugsorganisationerne og Rederiforeningen* peger bl.a. på, at direktivets definition af omkostninger, og dermed også de udgifter, myndighederne kan kræve dækket hos forureneren, er for vidtgående og upræcis. *Københavns Kommune* peger på, at værdisætning af rekreative værdier kan være problematisk.

DI opfordrer til en fastere afgrænsning af direktivets anvendelsesområde, der potentielt kan omfatte hovedparten af EU's areal. Ansvar for skader forårsaget af GMO bør tillige begrænses til særlige, fast afgrænsede områder, mens direktivet bør omfatte flere typer af skader, der medfører en negativ påvirkning af natur og miljø.

Forbrugerrådet, DN og NOAH mener, at forslaget også bør omfatte skader på person og ejendom (traditionelle skader).

Rederiforeningen finder det vigtigt, at direktivets undtagelser vedrørende de søretlige konventioner også gælder med hensyn til konventioner, der endnu ikke er trådt i kraft, navnlig HNS-konventionen, og at undtagelsen også gælder i EU lande, der ikke har ratificeret den pågældende konvention. Endvidere mener foreningen, at direktivet bør have en reference til Globalbegrænsningskonventionen, der tillader redere at begrænse deres økonomiske ansvar.

DI, Landboorganisationer, Dansk Skovforening m.fl. lægger stor vægt på, at det fastholdes, at det ubetingede forurener ansvar ikke finder anvendelse på miljøskader forårsaget af tilladte emissioner og begivenheder og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingskader) samt diffus forurening. *Skov og landbrugsorganisationerne* finder, at det bør præciseres, at den lovlige anvendelse af pesticider, kvælstof og slam samt landmandens lovlige anvendelse af GMO-afgrøder tilsyneladende ikke omfattes af direktivforslaget.

Danske Vandværkers Forening lægger stor vægt på, at den af Kommissionen foreslåede undtagelse fra direktivet hvad angår miljøskader, der er forårsaget af tilladte emissioner, gælder for vandværker og spildevandsanlæg, der overholder lovgivningen. *DN og NOAH* er ikke enig i de foreslåede undtagelser med hensyn til tilladte emissioner og udviklingskader.

Danske Vandværkers Forening finder det yderste beklageligt, at diffus forurening, herunder landbrugets forurening med kvælstof og pesticider ikke er omfattet. *Affaldsteknisk Samarbejde* finder det også betænkeligt, at diffus forurening er undtaget.

Dansk Energi finder det væsentligt, at der skal være dokumenteret en årsagssammenhæng for, at en virksomhed kan blive gjort ansvarlig og at kun skader, som er et resultat af aktiviteter udført efter direktivets ikrafttræden, kan medføre ansvar.

7.1.3. Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

DI opfordrer bl.a. til en indsnævring af hvilke virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af det ubetingede forureneransvar, og til, at der sker en geografisk afgrænsning. Der skal ikke kunne rettes påbud mod driftsherrer for alle typer af virksomheder, der ikke selv har forårsaget skaden. Muligheden for solidarisk hæftelse bør af denne årsag tages ud af forslaget, da det ellers vil kunne føre til en skævvridning mellem driftsherrer afhængig af deres forsikringsforhold, og da det generelt ikke lader sig gøre at fastsætte forsikringspræmier for denne type ansvar. *DI* mener desuden, at introduktionen af biodiversitetskader kan vanskeliggøre mulighederne for at opnå forsikringer til en rimelig præmie.

Landboorganisationerne er betænkelige ved indførelsen af et objektivt ansvar og opfordrer til en nøjere gennemgang af hvilke typer af virksomheder, der bliver omfattet af direktivet.

7.1.4. Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

KL mener, at direktivet medfører en væsentlig skærpelse af myndighedernes nuværende forpligtelser til at afværge miljøskade og *Københavns Kommune* mener, at de økonomiske konsekvenser for kommunerne kan blive meget betydelige. *Amtsrådsforeningen* finder kravet til offentlig genopretning meget vidtgående og ikke tilstrækkeligt beskrevet, samtidig med at det er svært at vurdere, hvorvidt proportionalitetsbetragtninger får betydning. Foreningen finder på den baggrund, at det ikke er muligt at foretage en vurdering af de økonomiske forhold.

DI og *OFR* mener, at der bør være en henvisning til proportionalitetsprincippet, således at det undgås, at uforholdsmæssigt omfattende foranstaltninger iværksættes (på forurenerens regning).

6.1.5. Finansiell sikkerhed

KL finder det rimeligt, at der stilles krav til økonomisk sikkerhedsstilling, og at det er afgørende, at den enkelte kommune ikke sidder tilbage med regningen. *NOAH* og *DN* støtter også indførelsen af en obligatorisk sikkerhedsstilling

men peger som alternativ til forsikring også på muligheden af at der etableres fonde, der dækker omkostninger til genopretning. *Landboorganisationerne* er tilfredse med, at der ikke stilles krav om økonomisk sikkerhedsstillelse.

Forsikring og Pension peger bl.a. på behovet for større klarhed med hensyn til direktivets anvendelsesområde, især mht. direktivets definitioner og spørgsmålet om tilbagevirkende kraft, idet det har stor betydning for vurderingen af, i hvilket omfang virksomhederne på kortere eller længere sigt kan tilbydes at tegne egnede forsikringer, der dækker miljøansvaret og de betingelser, hvorunder sådanne forsikringer kan tegnes.

7.1.6. Klage

DN og *NOAH* støtter at der indføres en klageadgang for organisationerne. *OFR* er imod og *Affaldsteknisk Samarbejde* er betænkelig. *KL* og *Landboorganisationerne* mener, at myndighederne bør afgøre om der skal træffes foranstaltninger. *Landboorganisationerne* mener, at retten til at få prøvet en sagen ved domstolene/nævn bør begrænses. *Bryggeriforeningen* foreslår, at organisationerne i stedet får lejlighed til at kommentere en påtænkt genopretning. *DI* mener, at direktivet bør indeholde klare og ens krav til, hvilke typer af "kvalificerede organer" der skal kunne rejse sager. *KL* og *Københavns Kommune* bemærker, at de administrative konsekvenser af forslaget kan blive betydelige.

7.1.7. Forældelse

Flere organisationer er betænkelige ved den foreslåede 5-årige forældelsesfrist, der først løber fra det tidspunkt, hvor der er iværksat foranstaltninger. *Landboorganisationerne*, *Dansk Industri*, *Rederiforeningen*, *Forsikring og Pension* og *Dansk Skovforening* ønsker desuden, at der indføres en absolut forældelsesfrist, således at skadevolderen ikke i en ubegrænset periode kan mødes med krav i anledning af en tidligere forvoldt miljøskade.

7.2. Høring i Specialudvalget for miljø

Forslaget blev drøftet på møde i specialudvalget for miljøspørgsmål d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den tidligere høring:

Skadesbegrebet og genopretning

DN udtrykte bekymring over den danske holdning for så vidt angår ønsket om, at forskrifterne for genopretning af biodiversitetstab bør være vejledende, at der i forbindelse med niveauet for genopretning for jordskader fokuseres på sundhed og derfor ikke tages tilstrækkeligt hensyn til miljøet, samt at der er for stor fleksibilitet i ønsket om, at genopretning kun skal foretages i 'rimeligt' g. *DN* ønskede, at det danske krav om, at skaderne skal være 'konkrete og målelige' erstattes med et krav om, at de skal være 'iagttagelige'. *DN* foreslog, at man etablerede et katalog med satellitfotos af eksisterende nationale naturbeskyttelsesområder for at skabe grundlag for overvågningen.

Gmo-skader

Greenpeace og *DN* var stærkt utilfredse med, at forslaget ikke indeholdt generelle regler om erstatning for GMO-skader, og bemærkede, at dette spørgsmål ikke var kommet med i revisionen af direktiv 2001/18 om udsætning af GMO netop med henvisning til dette forslag. *DN* fandt, at den danske holdning er svækket på GMO-området. *Greenpeace* ønskede traditionelle skader omfattet af direktivet, således at et konventionelt eller økologisk landbrug ville kunne få dækket et eventuelt tab af indtægt som følge af spredning af GMO-afgrøder fra en nærliggende mark. *Dansk Familielandbrug* og *Landboforeningerne* støttede, at forslaget ikke indeholdt sådanne regler, idet det var foreningernes opfattelse, at problemerne omkring spredning af GMO skulle løses i regi af fødevarerministeriets regulering ('frøpakke' m. led i fastsættelsen af krav i forbindelse med optagelse på sortlisterne.

Ansvarsfrihed

DN, *Det Økologiske Råd* og *Greenpeace* bifaldt det danske synspunkt om, at reglen om ansvarsfrihed i forbindelse med lovlige emissioner bør udgå. *Dansk Industri*, *Landboforeningerne* og *Danmarks Rederiforening* ønskede at fastholde reglen om ansvarsfrihed. *Dansk Familielandbrug* stillede spørgsmål om hvorvidt jordbrug var omfattet, feks. i forhold til anvendelsen af lovlige pesticider. *Forsikring og Pension* undrede sig over at DK støtter, at undtagelserne for ansvaret er slettet, idet man i forsikringsbranchen også på europæisk niveau har lagt vægt på, at disse ikke blev slettet.

Klageadgang

Ad punkt 7 - Rådets strukturer i forhold til de miljørelevante aspekter af bæredygtighedsstrategien

Nyt notat

Punktet er sat på dagsordenen med henblik på information fra Formandskabet.

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om punktet.

Punktet har ikke tidligere været forelagt for Folketinget.

Punktet har ikke været i høring.

Rådet (miljø) opfordrede d. 12. december 2001 Coreper til at undersøge mulighederne for at nedsætte en 'high level'-gruppe til at assistere Rådet (miljø) i dets arbejde med den miljømæssige dimension af bæredygtig udvikling. Tilsvarende high level grupper findes på det sociale og det økonomiske område.

Formandskabet forventes på rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002 at redegøre for de drøftelser, der har fundet sted i Coreper. Konklusionerne af disse er:

- at der ikke for indeværende er opbakning til nedsættelse af en high level gruppe
- at der nedsættes en undergruppe under Rådets miljøgruppe, som skal beskæftige sig med den interne dimension af bæredygtig udvikling
- at der nedsættes en undergruppe under Rådets internationale miljøgruppe, som skal beskæftige sig med den eksterne dimension af bæredygtig udvikling
- at spørgsmålet om koordination mellem de tre dimensioner af bæredygtig udvikling – den miljømæssige, økonomiske og sociale – udsættes til efter DERs møde i Sevilla i juni 2002.

Ad punkt 8 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om handel med klimagasser

KOM (2001)581

nyt notat

Resumé: Forslagets formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til Kyoto-protokollen. Forslaget indebærer i hovedtræk: At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂, at en række virksomheder inden for olie-, olieraffinering, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) – omfattes, at udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU, at fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtteregler, at fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode, at udledningstilladelser udledes, at kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode, at en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på en ton CO₂, at medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger, og at medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31/12 2003.

1. Status

Kommissionen udsendte den 23. oktober 2001 ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i artikel 175(1) i traktaten og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen udsendte i marts 2000 en grøn bog om emissionshandel. Folketingets Europaudvalg behandlede grønbogen den 25. oktober 2000.

Europa-Parlamentets udtalelse efter første læsning foreligger endnu ikke, men forventes vedtaget på Parlamentets plenarforsamling den 2. juli.

Notat om forslaget er den 29. november 2001 sendt til Folketingets Europaudvalg som en del af samlenotat forud for Rådsmøde (miljø) den 13. december 2001.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen den 7. december 2001 og d. 1. marts 2002.

Punktet var på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 13. december 2001 til orienterende debat og på Rådsmødet (miljø) den 4. marts med henblik på orientering om status. Forslaget er endvidere blevet præsenteret på Rådsmødet (industri og energi) den 4.-5. december 2001.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 25. juni 2002 med henblik på information fra formandsskabet om status for arbejdet.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslagens formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til FN's klimakonvention og Kyoto-protokollen.

Forslaget indebærer i hovedtræk:

1. At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂.
2. At en række virksomheder inden for el-, varme-, olieraffinerings-, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) - omfattes.
3. At udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU.
4. At fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtteregler.
5. At fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode.
6. At udledningstilladelser kan handles.
7. At kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode.
8. At en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på et ton CO₂.
9. At medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger.
10. At medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31. december 2003.

1. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget afbalancerer hensynet til fælles spilleregler for det indre marked med hensynet til størst mulig national frihed til fastlæggelse af kvoter. Samtidigt anser Kommissionen forslaget for at være så enkelt som muligt, hvilket sikrer stor effektivitet i forhold til en situation, hvor de enkelte lande lavede hver deres ordning og herefter forsøgte at hægte dem sammen.

Kommissionen er derfor af den opfattelse, at forslaget er afbalanceret m.h.t. enkelhed, effektivitet, nærhed, proportionalitet og gennemskuelighed. Regeringen er enig heri.

I forhold til nærhedsprincippet vurderes fælles EU-regler som nødvendige for at sikre lige konkurrence imellem aktører der er omfattet af begrænsninger på udledning af drivhusgasser.

I forhold til proportionalitetsprincippet vurderes kvoter kombineret med emissionshandel at være et relativt simpelt, økonomisk effektivt virkemiddel med en stor dækning i forhold til både de danske og EU's udledning af drivhusgasser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Danmark har som det første land i Verden en lovgivning om emissionshandel (Lov 376 af 2. juni 1999 om CO₂-kvoter for elproduktion). Direktivforslaget vil dog medføre ændring af lovgivningen på en række punkter samt formentlig udstedelse eller ændring af bekendtgørelser. Behovet for ændringer i lovgivningen skyldes blandt andet:

- at de danske kvoter kun er fastsat til og med 2003;
- at den danske ordning kun omfatter elsektoren;
- at den nuværende måde at fordele kvoter på næppe kan videreføres uændret, idet den ikke tager højde for eventuelle nye aktører på markedet;
- at den nuværende strafafgift er væsentligt mindre end den af EU foreslåede;
- at der er behov for at uddybe reglerne i forhold til international emissionshandel.
- at der kan opstå et behov for at se på de eksisterende afgifter og administrative reguleringer i sektorer, der vil blive omfattet af kvotemarkedet.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Forslaget medfører en begrænsning i de omfattede virksomheders ret til at udlede drivhusgasser og har dermed økonomiske konsekvenser for virksomhederne. Forbrugerpriserne for bl.a. el vil formentlig stige i EU generelt som følge af omkostninger til reduktion af drivhusgasudledning eller køb af udledningstilladelser. Niveaut for stigningen i forbrugerpriserne vil bl.a. afhænge af, hvor restriktivt kvotemarkedet indrettes, og af hvor store reduktionsomkostningerne i praksis viser sig at være for de berørte virksomheder. Under alle omstændigheder vurderes et kvotemarked at være en af de mest effektive måder at opnå CO₂-reduktionerne på, da markedet bidrager til at finde de billigste CO₂-reduktioner.

I og med at Danmark p.t. er det eneste land med kvoter på elproduktion, vil et EU-system medføre en forbedring af de danske elproducenters konkurrenceevne i forhold til de europæiske konkurrenter.

De forskellige tildelingsmetoder for udledningstilladelser (gratis tildeling eller auktionering) har forskellige økonomiske konsekvenser for virksomhederne.

Handel med emissioner vurderes at være et alternativ til afgifter. Der vil således være behov for at få vurderet konsekvenserne for de eksisterende energiafgifter for industrien og for afgifterne på varmeproduktion.

Der vil være et begrænset forbrug af personaleresourcer i staten (i den gældende lov er afsat 3 årsværk). Amter og kommuner vil kun blive påvirket i den udstrækning amtslige eller kommunale virksomheder bliver omfattet af emissionshandel.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet såvel i Danmark som i EU under ét.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos knap 60 interessenter i perioden 9.-19. november 2001. Høringssvar er modtaget fra Vindmølleindustrien, Energi E2, Elfor, Dansk Energi (DE; høringssvaret dækker også Energi E2 og Elfor), Elsam A/S, Landbrugsrådet, Energimiljørådet, CO-Industri, Danske Fjernvarmeverkers Forening (DFF), Det Økologiske Råd (DØR), Elkraft System, NOAH, Kommunernes Landsforening, Frederiksberg Kommune (ingen bem.), Energitilsynet (ingen bem.), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (ingen bem.) og Dansk Handel og Service (ingen bem.). Høringssvarene sammenfattes nedenfor.

Generelle bemærkninger:

Høringssvarene er generelt positive over for emissionshandel med undtagelse af NOAH, som finder handelsprincippet problematisk. NOAH frygter, at de rige lande kan købe udledningstilladelser og derved fortsætte deres udledning uhindret. Desuden mener man, at alle verdensborgere bør have samme ret til at udlede drivhusgasser.

Fordelingsmetode for udledningstilladelser:

DE og Elsam foretrækker fordeling baseret på historisk emission (grandfathering) i perioden 2005-2007, DE foretrækker også grandfathering efter den første periode (2005-2007). Vindmølleindustrien og Det Økologiske Råd er fortalere for auktioneringsmodellen. Elsam mener kvoterne skal tildeles virksomheder.

Frivillighed:

DE og Elsam advarer mod, at systemet udhules af for mange valgfrie optioner.

Bagatelgrænse:

Energimiljørådet mener, at bagatelgrænsen skal gælde for virksomheden og ikke det enkelte anlægs størrelse. Vindmølleindustrien påpeger at flere kraftvarmeanlæg er under 20 MW, hvilket kan skabe forvridninger hen mod små produktionsanlæg. DFE finder, at 20 MW er for lav en grænse (den vil betyde at omkring halvdelen af foreningens værker bliver omfattet), og at den bør være på 50 MW. DFE mener desuden at effekten af systemet skal afvejes mod administrative omkostninger.

Sektorer:

DE, Landbrugsrådet, Vindmølleindustrien, Elsam og CO-Industri finder, at flere sektorer bør kunne omfattes af direktivet. Det Økologiske Råd mener, at oliebranchens leverancer af fossile brændsler til opvarmning og transport bør være omfattet af direktivet. Energimiljørådet mener, at transportsektoren bør inkluderes enten i direktivet eller i en samlet strategi for reduktionsforpligtigelserne. DE nævner også transportsektoren. Vindmølleindustrien og DØR mener, at systemet ikke må favorisere teknologier som atomkraft, der afstedkommer andre alvorlige miljøproblemer.

Strafavgift ved overskridelse af udledningstilladelse:

Vindmølleindustrien og DØR ser det som afgørende at strafavgiften er høj. Energimiljørådet støtter direktivforslagets afgiftsniveau. DE mener der bør være ens afgift i alle lande og mener i øvrigt direktivforslagets afgift er for høj.

Sammenhæng med afgiftssystemet og anden regulering:

DFE finder, at forslaget vil bevirke, at hele den danske varmforsyningslovgivning skal ændres, idet CO₂-kvoter ikke giver mening i det nuværende system med tvungent brændselsvalg m.v. DE påpeger, at kvoter og afgifter ikke bør anvendes samtidigt. Elsam fremfører at der bør arbejdes hen imod en fortsat harmonisering af elmarkedet og miljøregulering i EU og at sektorer der ikke er med i CO₂-systemet bør pålægges afgift. Det Økologiske Råd mener, at kvoter ikke skal erstatte eksisterende CO₂- og energiafgifter, men supplere dem.

Dækning:

Inddragelse af flere drivhusgasser (end CO₂) med tiden støttes af DE, Vindmølleindustrien og DØR.

Handel:

DE og Elsam ønsker langsigtede kvoteudmeldinger for at aktørerne kan agere optimalt, herunder entydige opsparingsmuligheder. Elsam fremfører endvidere, at opsparring skal kunne ske fra første periode til perioden efter 2008. DE og Landbrugsrådet påpeger, at handelen bør ske mellem virksomheder sådan som der lægges op til i direktivet.

JI og CDM:

DE finder det væsentligt at JI og/eller CDM gennemføres for at sikre omkostningseffektive reduktioner, og at der bør være fælles EU-regler for disse mekanismer. Landbrugsrådet mener, at det er uheldigt hvis direktivet betyder, at der kan gå en årrække før danske virksomheder kan investere i CO₂-reduktion i udlandet. Elsam er også fortaler for JI og CDM, men finder at et loft for anvendelsen af de fleksible mekanismer bør overvejes. Det Økologiske Råd anfører, at hverken JI eller CDM skal inddrages i et kvotesystem, idet disse mekanismer vil medvirke til at øge et kvotesystems ustabilitet og utroværdighed.

Kontrol og rapportering:

Energimiljørådet, DE, DØR og Elsam understreger vigtigheden af kontrol og fælles metoder og bagatelgrænser. DE anfører, at kravet til indberetning ved ændringer af anlæg bør specificeres nærmere, og at sælger bør hæfte for kvotens gyldighed. Elkraft System mener, at EU- og national rapportering bør ses i sammenhæng.

Tidsaspekter:

DE finder, at kvoter i perioden 2005-2007 kun er relevant hvis alle lande tilslutter sig. Energimiljørådet mener derimod, at Danmark må fastholde sine kvoter også efter 2003. CO-Industri mener at Danmark bør arbejde for en tidligere implementering end 2005.

Konsekvensberegninger:

Landbrugsrådet efterlyser analyser af direktivets økonomiske konsekvenser.

Samspil med VE-markedet:

Elsam mener at VE-regulering og CO₂-regulering skal være adskilt. DE fremfører at kvotemarked og VE-marked kan fungere sideløbende, men at kvotehandel gradvist vil reducere behovet for VE-markedet. Vindmølleindustrien lægger også vægt på samspillet og finder, at CO₂-begrænsning ved køb af VE-beviser bør tilfalde køberlandet. Det Økologiske Råd understreger, at et kvotemarked og et marked for VE-beviser skal kunne fungere sammen.

Sagen har været drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Energi anbefalede, at Danmark lægger vægt på, at reglerne for systemet er harmoniserede også i perioden frem til 2008. Dansk Energi mener endvidere, at strafafgiften bør være lavere.

Det Økologiske Råd støtter en auktionsmodel, hvor kvoterne initialt fordeles ved auktion. Det bør endvidere være et led i allokeringsmodellen, at kvoterne gradvist nedfases proportionalt over årene.

Elkraft System argumenterede for en højere strafafgift ud fra synspunktet om, at dette er forudsætningen for, at systemet kan virke.

Greenpeace argumenterede for, at der blev anvendt høje strafafgifter.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Greenpeace spurgte om forslaget indebar, at de tildelte emissionskvoter til virksomhederne blev aftrappet over tid, og anførte at det er nødvendigt at sikre en nedtrapping af emissionskvoterne for at nå Kyoto-målene, så virksomhederne får et incitament til at reducere udledningerne.

Dansk Energi anførte til den danske holdning, at systemet bør være obligatorisk og harmoniseret allerede for 2005, og at Danmark i givet fald bør forbeholde sig ret til ikke at deltage i systemet. Dansk Energi anførte endvidere, at der burde være mulighed for at inddrage Joint Implementation allerede fra 2005. Dansk Energi fandt endvidere at strafafgifterne er for høje.

Dansk Industri fandt, at strafafgiften er for høj, og at den ikke må påvirke markedsprisen.

Greenpeace er kraftig modstander af, at der bliver mulighed for at inddrage CDM og Joint Implementation, da det vil udhule systemet.

-

Ad punkt 9. - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF.

KOM (2001)182 endelig

Revideret notat

Resumé: Forslagets formål er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet.

I forslaget opstilles der forskellige regler for levende GMO'er og forarbejdede GMO'er. Der fastsættes regler for hvilke informationer, der skal videregives sammen med GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er i hele varekæden. Endvidere fremgår det, at der vil kunne fastsættes regler for utilsigtet tilstedeværelse af GMO godkendt udenfor Fællesskabet op til en vis grænse.

Forslaget skal ses i sammenhæng med et forslag til forordning om genmodificerede fødevarer og foderstoffer.

1. Status

Kommissionens forslag er modtaget i Rådet d. 21. august 2001 og oversendt til delegationerne den 30. august 2001.

Forslaget har hjemmel i artikel 95(1) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Forslaget supplerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF, hvoraf det fremgår i artikel 4 stk. 6 at medlemslandene skal træffe foranstaltninger med henblik på at sikre sporbarhed i alle stadier af markedsføringen af GMO'er, der er tilladt i henhold til direktivets del orslaget er fremsat sammen med forslaget til ny forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM(2001)425.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 17. september 2001. Sagen er blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 21. september, d. 26. oktober 2001 og d. 7. december 2001.

Forslaget er blevet præsenteret på rådsmøde (indre marked, forbrugere og turisme) d. 27. september 2001 og på rådsmøde (landbrug) d. 22.- 23. oktober 2001.

Forslaget er blevet diskuteret i en åben, orienterende debat på rådsmøde (miljø) d. 29. oktober 2001.

Formandskabet redegjorde på rådsmøde (miljø) d. 12. december 2001 for forhandlingsstatus.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 25. juni med henblik på en redegørelse for forhandlingsstatus.

• Formål og indhold

Forslagets formål er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet. Kommissionen anfører arhed kan defineres som muligheden for at spore GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er på alle stadier i markedsføringen i hele produktions- og distributionskæden. Kommissionen anfører endvidere, at forslagets formål er at skabe en harmoniseret fællesskabsramme, som kan bidrage til et velfungerende indre marked.

I forslaget opstilles der – som det fremgår nedenfor – forskellige regler for levende GMO'er og forarbejdede GMO'er. Forslaget vedrører således både GMO'er, som defineret i direktiv 2001/18/EF, der udgør eller indgår i et produkt, herunder frø, såvel som fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Formuleringen "fremstillet af GMO'er" henviser til produkter som et genmodificeret materiale, men som ikke indeholder levende genetisk modificerede organismer (f.eks. raffineret sukker fremstillet fra genmodificerede sukkerroer). Forslaget omfatter derimod ikke produkter fremstillet ved hjælp af GMO – f.eks. kød fra et dyr, der har spist genmodificeret foder.

Forordningsforslaget finder ikke anvendelse på GMO-holdige human- og veterinærmedicinske lægemidler, der er godkendt i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93.

Krav til sporbarhed og mærkning af (levende) GMO'er

Kommissionen anfører, at inden forordningens bestemmelser kan træde i kraft, skal Kommissionen indføre et system til udvikling og tildeling af entydige koder (unique identifiers) til hver GMO. Det vil sige, at der skal udvikles et system, hvor man knytter en éntydig kombination af tal og/eller bogstaver til hver godkendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som gør, at etegnes som genmodificeret. Dette system skal indføres i EU under hensyntagen til udviklingen af lignende systemer i internationale fora, herunder nævner Kommissionen Cartagena-Protokollen om biosikkerhed (om sikkerhed ved handel med levende genmodificerede organismer) til FNs Biodiversitetskonvention og OECD.

Virksomheder, der sælger produkter, der består af, eller indeholder GMO'er skal sikre, at virksomhederne, der modtager produktet, er oplyst om dette. Endvidere gælder for produkter, der består af eller indeholder GMO'er (men altså ikke for produkter fremstillet af GMO), at de relevante entydige koder oplyses til køber.

Ved markedsføring af disse produkter gælder endvidere, at virksomhederne i samtlige led af varekæden skal sikre, at ordene "Dette produkt indeholder genetisk modificerede organismer" optræder på mærkningen. Oplysningerne om produktet skal videregives i alle efterfølgende stadier af markedsføringen.

Virksomheder, der importerer forsendelser med en ukendt blanding af GMO'er til Fællesskabet, skal selv bestemme identiteten af GMO'erne. Kommissionen omtaler derfor muligheden for, at opstille fælles retningslinjer for prøvetagning og prøvning af sådanne bulkvarer i Fællesskabet.

Krav til sporbarhed for fødevarer og foder fremstillet af GMO'er

Ved markedsføring af produkter fremstillet af GMO'er sikrer virksomhederne, at oplysninger om hvilke fødevaringredienser, fodermidler eller tilsætningsstoffer der er fremstillet af GMO'er og som er anvendt i fødevaren eller foderstoffet, videregives til de virksomheder, der modtager produktet.

Ved transaktioner af GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er, skal virksomhederne i efterfølgende fem år kunne gøre rede for, fra hvem og til hvem GMO'erne og/eller produkterne er stillet til rådighed.

Kommissionen påpeger at en vis forurening med ikke-godkendte GMO'er formentlig ikke kan undgås. Derfor anfører Kommissionen, at, for at sikre at sporbarhed og mærkning kan gennemføres i praksis, kan det blive nødvendigt at fastsætte tærskelværdier for acceptable spor af GMO'er i fødevarer eller foderstoffer. I bestemmelserne i Kommissionens parallelle forordningsforslag om genetisk modificerede fødevarer offer, KOM(2001)425, fremgår det, at denne tilstedeværelse af GMO under den fastsatte tærskelværdi skal være utilsigtet eller teknisk uundgåelig. Såfremt det genmodificerede materiale ikke har en egentlig EU markedsføringsgodkendelse, skal det have været underkastet en videnskabelig risikovurdering, som viser, at materialet er uden risici for menneskers sundhed eller for miljøet.

Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen forholder sig ikke specifikt til disse principper, men anfører at forslaget er fremsat for at fastlægge en harmoniseret ramme, der vil øge retssikkerheden og skabe en konsekvent tilgang til området og dermed bidrage til et velfungerende indre marked. Afvigelser mellem medlemslandenes love og administrative

bestemmelser om sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er ka artede konkurrencebetingelser.

Kommissionen anfører endvidere, at forslaget sigter mod at erstatte artikel 4, stk. 6 i direktiv 2001/18/EF, hvoraf det fremgår, at medlemslandene skal træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre sporbarheden af GMO i alle stadier af markedsføringen.

Regeringen er enig i Kommissionens fremstilling og vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Idet forslaget er fremsat som en forordning, vil denne være umiddelbart gyldig og bindende i alle enkeltheder for medlemslandene. For så vidt angår Miljøministeriets ressort påtænkes der gennem en ændring af Lov om miljø og genteknologi at skabe den fornødne hjemmel til udstedelse af en bekendtgørelse om nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger, der skal sikre at forordningen efterkommes. Den foreslåede forordning vil endvidere kræve ændring af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1098 af 11. december 1992 om godkendelse af forsøgsudsætninger og markedsføring af genetisk modificerede organismer.

For så vidt angår Fødevareministeriets ressort er der i såvel lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, med senere ændringer, som i lov om foderstoffer, jf. lovbekendtgørelse nr. 80 af 2. februar 2000 og i fødevarereloven en bred bemyndigelse til at fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og forordninger m.v., herunder også bemyndigelse for så vidt angår nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger. Vedtagelsen af ovennævnte forslag, vil derfor for så vidt angår Fødevareministeriets område alene medføre tilpasninger på bekendtgørelsesniveau.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil medføre økonomisk og administrativ belastning af offentlige myndigheder, som skal føre tilsyn og oprette kontrolforanstaltninger for at sikre forordningens overholdelse.

Forslaget vil formentlig medføre ekstraomkostninger for virksomhederne i forbindelse med skærpede krav til adskillelse ved transport, oplagring og mærkning. Der må regnes med ekstra omkostninger i forbindelse med prøvetagning i tilfælde, hvor der ikke foreligger pålidelig dokumentation fra eksporterende tredjelande. Der er på nuværende tidspunkt ikke foretaget vurderinger af det præcise omfang af disse omkostninger.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vil forbedre det langsigtede beskyttelsesniveau i Danmark såvel som i EU, idet øget sporbarhed øger mulighederne for at foretage en målrettet overvågning af GMO'ers og produkter fremstillet af GMO'ers potentielle virkninger på sundhed og/eller miljøet. Herved vil forslaget give bedre muligheder for at tilbagekalde GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er, hvis disse viser sig at have negative effekter på sundhed og/eller på miljøet.

5. Høring

Forordningsforslaget har været i høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer.

Der er modtaget i alt 13 høringssvar.

NOAH anfører at forslaget er et lille skridt i den rigtige retning i EU's regulering af gensplejsede produkter, men at forslaget har klare mangler. Animalske produkter fra dyr fodret med gensplejset foder samt enzymer fremstillet vha. gensplejsede mikroorganismer bør omfattes. Mærkningen skal være tydelig for forbrugerne og skal ske med et tydeligt gen-mærke på forsiden af varen. Virksomheder skal opbevare oplysningerne om GMO'er i arkiver, idet eventuelle skader på naturen kan indtræffe årtier efter afgrøden er introduceret.

Grønne Familier anfører at mærkningen af produkter indeholdende eller fremstillet af GMO'er skal være tydelig dvs. læsbar for normalt seende. Hvis der er usikkerhed omkring transformationsbegivenhederne, mener Grønne familier, at det kan være vanskeligt at sikre sundhed for mennesker samt placere ansvaret for eventuelle skadevirkninger. Grønne familier finder det

desuden væsentligt, at der tages hensyn til det frie for alg, herunder også i forbindelse med animalske produkter, som fx kød fra dyr der er fodret med GM afgrøder.

Danmarks Naturfredningsforening hilser forordningen velkommen men ønsker en skærpelse af teksten således at mærknings- og sporbarhedsordningen kommer til at omfatte animalske produkter fra dyr som har været fodret med genetisk modificerede foderstoffer. GMO-mærkningen skal være på linje med andre miljømærkningsordninger, men med modsat fortegn, hvor forbrugeren bliver i stand til at vælge på baggrund af et pr oduks oprindelse og miljøpåvirkning og ikke blot en mærkning, der vedrører produktets indhold. Vedrørende tærskelværdier anser Danmarks Naturfredningsforening det for naturligt at mærke alle produkter, der indeholder GMO. Det vil sige at undergrænse bliver lig med detektionsgrænsen.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark anfører at forslaget om sporbarhed og mærkning pålægger industrien et meget omkostningstungt og bureaukratisk system, som på mange måder vil give praktiske problemer.

Dansk Toksikologi Center er af den opfattelse at håndteringen af de forslåede sporbarhedsregler kan være et problem for små og mellemstore virksomheder, idet reglerne vil kræve yderligere administration og dertil knyttede omkostninger.

LO støtter forordningsforslaget.

Landbrugsraadet, Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug støtter forslaget som er en hensigtsmæssig måde at udfylde de rammer om sporbarhed og mærkning som er fastlagt i udsætningsdirektivet. Organisationerne finder det vigtigt at retningslinierne for sporbarhed bliver let administrerbare for både producenter, virksomheder og kontrolmyndigheder. Organisationerne finder ikke der bør stilles krav om mærkning af animalske produkter.

Landboforeningerne, Landbrugsraadet, Dansk Familielandbrug samt Fødevareindustrien understreger vigtigheden af, at der fastsættes internationale retningslinier for identifikation og 'navngivning' af GMO'er og at der i dette arbejde med unikke koder bygges videre på det hidtidige arbejde. Organisationerne ønsker at der hurtigt sikres validerede prøvetagnings- og analysemetoder for GMO'er med henblik på at sikre båd f systemet og retssikkerheden for virksomhederne.

Fødevareindustrien mener at nærværende forslag samt forslag til forordning om GM fødevarer og GM foder (KOM (2001)245 endl.) udfra en retlig og reguleringsmæssig synsvinkel bør behandles samlet og vurderes i helhed. Fødevareindustrien anfører at princippet om teknologibaseret mærkning medfører en række problemer af praktisk, kontrolmæssig og retssikkerhedsmæssig karakter som bør undersø ges til bunds. Fødevareindustrien opfordrer til at forstærke arbejdet med procedurer for koder, sporbarhed, prøvetagning, analyse mv. i internationalt regi. Fødevareindustrien anfører at de nye krav til sporbarhed og mærkning kræver afprøvning og verificering og vil kræve betydelige ressourcer i virksomhederne og hos de tilsynsførende og stiller sig uforstående overfor, at der ikke er udført grundige beregninger for de meromkost ninger, det vil påføre forbrugerne og fødevareproducenterne i EU. Fødevareindustrien påpeger endvidere at fristelsen for snyd m.h.t identiske varer med og uden GM-oprindelse vil være tilstede til skade for konkurrencen på markedet. Fødevareindustrien anfører at grænseværdier for utilsigtet iblanding er nødvendig ud fra de faktiske forhold og bør fastlægges for alle situationer uanset GMO'ens godkendelses mæ status. Grænseværdier bør også gælde for utilsigtet tilstedeværelse af GMO materiale i ikke-GM produkter.

Fødevareindustrien finder, at der bør lægges vurderinger om konkurrencesituationen for fødevarerforarbejdning i EU til grund for forslaget idet ensidige EU tiltag vil medføre forflytning af forarbejdningsaktivitet fra Fællesskabet og øge risikoen for handelskonflikter med tredjelande. Fødevareindustrien opfordrer til at tiltag på GMO-området projiceres internationalt. Fødevareindustrien anfører at forslaget vil pålægge virksomhederne betydelige ekstraomkostninger på flere områder og stiller sig endvidere undrende overfor at 0.9 ny faste stillinger er tilstrækkelig til forvaltningen af forordningen.

Mejeriforeningen støtter regulering af sporbarhed og mærkning af GMO, og mener at der bør koordineres med forslaget om GM fødevarer og foder. Mejeriforeningen lægger vægt på at reglerne på området bliver så klare og let administrerbare som muligt.

Danske Slagterier understreger at oprettelse af totale sporbarhedssystemer er meget bekostelige for virksomheder og at det i visse tilfælde næppe vil være muligt at fremskaffe den nødvendige dokumentation, f.eks. når det drejer som om meget sammensatte ingredienser, der importeres fra tredjelande. Danske slagterier mener at i tilfælde hvor det ikke er muligt at have 100% dokumentation bør der indføres en slags tærskelvæ rdi, hvis en producent har gjort alt hvad der står i hans magt for at fremskaffe denne dokumentation og den på trods heraf ikke foreligger. Alternativt kunne der i sådanne tilfælde udføres analyser. På foderstofsiden er det væsentligt, at de krav der stilles til den dokumentation, der påhviler den enkelte landmand, er så ubureaukratisk som muligt. Danske slagterier foreslår, at de eneste oplysninger landmanden skal opbevare i 5 år er oplysni ng om de anvendte batches af foder og at yderligere dokumentation kan opbevares af foderstofleverandøren.

Forbrugerrådet er positivt overfor forordningsforslaget som er i tråd med europæiske forbrugeres ønske om klart at kunne identificere fødevarer fremstillet med – og især uden – brug af GMO. Forbrugerrådet understreger at positiv mærkning også bør omfatte animalske produkter hvor dyrene har fået foder fremstillet på grundlag af GMO. Forbrugerrådet advarer imod at tage det de facto moratorium er for udsætning af GMO'er op på grundlag af nærværende forslag som ikke vurderes i sig selv at være et tilstrækkeligt belæg.

De Samvirkende Købmænd har umiddelbart ingen bemærkninger til forslaget. Høring af selve forslaget er endnu ikke afsluttet.

Forslaget har været forelagt specialudvalget (miljø) den 10. oktober 2001, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Det Økologiske Råd (DØR) og Greenpeace fandt at forslaget bør udvides til også at omfatte animalske produkter fra dyr, som har fået genmodificeret foder.

DØR spurgte om en individuel fastsættelse af tærskelværdier for ikke-godkendte GMO'er må forventes at forsinke processen.

Greenpeace bad om en præcisering af hvorvidt fastsættelse af tærskelværdier for ikke-godkendte GMO skal ske med medlemslandenes accept. Greenpeace understregede, at hvert enkelt medlemsland efter organisationens opfattelse burde have vetoret. Greenpeace lagde endvidere vægt på, at GMO-reglerne skal ses i sammenhæng med et kommende direktivforslag om miljøansvar. Greenpeace kritiserede, at dette forslag endnu ikke er fremlagt, og opfordrede til, at man ikke går i gang med udstedelsen af tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO, før der foreligger et tilfredsstillende regelsæt om miljøansvar.

Dansk Industri bakkede op om Kommissionens forslag, idet det ansås som et skridt på vejen til at få Fællesskabet til at påbegynde udstedelsen af tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO. DI mente endvidere, at det er nødvendigt at have grænseværdier for tilstedeværelsen af ikke-godkendt GMO. DI var imod at inkludere animalske produkter. DI påpegede i øvrigt, at forslaget ikke har været underkastet en erhversøkonomisk konsekvensvurdering.

Landbrugsraadet hilste forslaget velkommen, og fandt at anvendelsesområdet ikke skal udvides til også at omfatte animalske produkter. Landbrugsraadet frygtede, at det kunne medføre, at stort set alle produkter skal mærkes, og fremhævede vanskelighederne ved at lave et effektivt kontrolsystem.

Danmarks Naturfredningsforening fremførte, at accepten af tilstedeværelse af en vis andel ikke-godkendte GMO bryder med et grundlæggende princip i EU's udsætningsdirektiv (direktiv 2001/18) om, at der kun må dyrkes og markedsføres godkendte GMO.

Forslaget har endvidere været forelagt specialudvalget (miljø) den 20. november 2001, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Landboforeningerne gentog sin modstand mod at udvide forslaget til at omfatte animalske produkter og spurgte, om Danmark ville gå enegang og indføre nationale regler, hvis det ikke blev omfattet af forslaget. Dansk Familielandbrug spurgte om man ville lave særligt lempelige regler for de områder i Italien og Brasilien som er erklæret GMO-frie. Landbrugsraadet bemærkede at de økonomiske og administrative konsekvenser burde belyses bedre. Landbrugsraadet så gerne, at forslaget blev behandlet i tæt sammenhæng med forslag til forordning om genmodificerede fødevarer og foderstoffer.

På møde i specialudvalget (miljø) d. 4. juni 2002 spurgte Greenpeace om der er en begrundelse for, at der ikke i forslaget skelnes mellem grænser for utilsigtet tilstedeværelse i hhv. fødevarer og foderstoffer.

Ad punkt 10 – Rotterdam-konventionen.

10a Udkast til Rådsbeslutning om godkendelse på vegne af Det Europæiske Fællesskab af Rotterdam-konventionen om proceduren med forudgående informeret samtykke (PIC-proceduren) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel.

KOM (2001) 802 endelig

1. Status

Kommissionen vedtog den 24. januar 2002 udkast til Rådsbeslutning. Forslaget blev modtaget i Rådet den 28. januar 2002.

Rådsbeslutningen har hjemmel i traktatens artikel 133 vedrørende den fælles handelspolitik.

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketinget.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002 med henblik på en redegørelse for forhandlingsstatus.

2. Formål og indhold

Beslutningen har til formål at sikre Fællesskabets ratifikation af Rotterdam-konventionen.

Beslutningen indeholder en bemyndigelse til, at Rådets formand kan udpege den eller de personer, der på Fællesskabets vegne kan deponere en godkendelse af konventionen (ratifikation) overfor FN. Den eller de udpegede skal samtidig deponere en erklæring, hvori det meddeles, at Kommissionen er kompetent vedrørende alle opgaver, som kræves ifølge konventionen.

Rotterdamkonventionen blev færdigforhandlet i løbet 1998 og blev af medlemsstaterne og Fællesskabet underskrevet den 11. september 1998.

Konventionen træder i kraft når 50 parter har ratificeret konventionen. Konventionen er på nuværende tidspunkt ratificeret af 17 parter og underskrevet af 73 parter.

Kommissionen har samtidigt med fremsættelse af nærværende forslag også fremsat forslag til Rådsforordning om eksport og import af farlige kemikalier (KOM (2001)803 endelig, som bl. a. indeholder de detaljerede regler for gennemførelse af Rotterdamkonventionen. Dette forslag behandles parallelt med beslutningen om Fællesskabets godkendelse af konventionen. Der henvises til rammenotatet om denne retsakt.

2.1. Konventionen

Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skade og bidrage til en miljøforsvarlig anvendelse af stoffer. Konventionen bygger på de frivillige bestemmelser, der blev vedtaget i De Forenede nationers Miljøprogram (Londonretningslinier for udveksling af oplysninger om kemikalier i international handel) og på Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisationens (FAO) internationale adfærdskodeks for distribution og anvendelse af pesticider. Med disse bestemmelser blev der indført en frivillige procedure for forudgående informeret samtykke (PIC-proceduren). Det Europæiske Fællesskab gjorde i 1992 gennem Rådets Forordning 2455/92 den frivillige procedure juridisk bindende.

Anvendelsesområdet

Konventionen omfatter kemikalier og pesticider, der er forbudte eller underkastet strenge restriktioner.

Visse grupper af kemikalier, som f.eks. radioaktive stoffer, lægemidler, fødevarer og tilsætningsstoffer til fødevarer, er undtaget fra konventionen. Undtaget er også kemikalier i små mængder, der skal anvendes i forsknings- eller analyseøjemed, eller af enkeltpersoner til vedkommendes eget personlige brug.

PIC-proceduren: Bestemmelser om forudgående informeret samtykke.

PIC-proceduren er konventionens grundlæggende princip. Det indebærer, at eksport af et kemikalie, der er opført på konventionens bilag III, kun kan finde sted med den importerende parts forudgående samtykke.

Konventionen indeholder en procedure for indhentning af oplysninger om, og offentliggørelse af, importlandenes beslutninger om, hvorvidt de ønsker at modtage fremtidige forsendelser af et kemikalie, der er optaget på bilag III. Såfremt landene ikke reagerer inden en bestemt frist, er eksport tilladt, selvom der ikke foreligger et samtykke.

PIC anmeldelsesprocedure: Optagelse af stoffer på bilag III.

Optagelse på bilag III sker efter en anmeldelsesprocedure, hvor parterne kan anmelde alle nationale forbud eller strenge restriktioner vedrørende kemikalier omfattet af konventionens anvendelsesområde til konventionens sekretariat men henblik på optagelse på bilag III.

For at igangsætte proceduren skal mindst to (ud af i alt 7) forskellige geografiske regioner have anmeldt det samme kemikalie.

Partskonferencen vil efter en komite-procedure afgøre om kemikaliet skal optages på bilag III og dermed underkastes PIC-proceduren.

Eksport-anmeldeproceduren: Eksport af stoffer, der nationalt er forbudt eller underkastet strenge anvendelsesrestriktioner men som ikke er opført på bilag III.

Konventionen indeholder bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem parterne om kemikalier, der er forbudt eller underlagt strenge restriktioner af en eksporterende part, men som (endnu) ikke er opført på bilag III til konventionen.

Konventionen fastlægger, at en part, der har planer om at eksportere et sådant kemikalie, skal meddele den importerende part, at eksporten vil finde sted. Dette skal gøres inden partens første forsendelse af kemikaliet og derefter hvert år, indtil kemikaliet er optaget på bilag III og underlagt PIC-proceduren.

Ledsagende oplysninger

Konventionen fastlægger endvidere, at eksport af kemikalier, der enten er omfattet af PIC-procedure eller eksportanmeldeskrevet, er underlagt et krav om mærkning. Heraf skal eventuelle risici eller farer for sundhed og miljø tydeligt fremgå

Ratifikation

Konventionen er åben for tiltrædelse både af stater og regionale organisationer såsom Fællesskabet. Konventionen har i den forbindelse nogle procedureregler for den nærmere afklaring af kompetenceforholdene imellem organisationen og staterne.

Den fordrer, at det skal afklares, om både organisationen og de enkelte medlemslande er parter under konvention. Hvis alene organisationen er part, uden at nogen af medlemsstater selv er part i konventionen, bindes organisationen af alle konventionens forpligtelser (og ikke medlemslandene). Hvis en eller flere af medlemsstaterne er part i konventionen, afgør organisationen og dens medlemsstater fordelingen af deres respektive ansvarsområder, for så vidt angår :r opfyldelsen af deres forpligtelser i medfør af konventionen. Den regionale organisation skal i godkendelsesinstrumentet angive omfanget af dens kompetence.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Kommissionen har i udkastet til beslutningen ikke direkte taget stilling til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Konventionen kan undertegnes både af nationalstater og regionale økonomiske samarbejdsorganisationer, og EU har i den forbindelse undertegnet konventionen. EU's ratificering giver derfor ingen problemer i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincipperne.

4. Konsekvenser for Danmark

Beslutningen indebærer først og fremmest, at Fællesskabet kan ratificere konventionen. Dette har ikke i sig selv direkte konsekvenser for Danmark, idet dette som udgangspunkt alene forpligter Fællesskabet, men indirekte får det en række afledte konsekvenser for Danmark.

Lovgivningsmæssige konsekvenser.

Beslutningen om godkendelse af konventionen vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige konsekvenser, idet implementeringen af konventionens bestemmelser sker i udkast til Rådsforordning om import og eksport af farlige kemiske stoffer (KOM (2001) 803 endelig).

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Danmark vil, som de øvrige EU-medlemslande, skulle gennemføre konventionen. Området er underlagt EU-regulering under forordning 2455/92 om udførsel og indførsel af visse farlige kemikalier. Konventionens procedure vil blive indført ved den tidligere omtalte forordning, der afløser den eksisterende forordning.

Den medfølgende erklæring om, at Kommissionen er kompetent vedrørende alle opgaver, som kræves ifølge konventionen, vil få konsekvenser for Danmark. Erklæringen skal sammenholdes med, at Kommissionens forslag til forordning om implementering af konventionen, slår fast, at Kommissionen handler på vegne af alle de udpegede nationale myndigheder som eneste og fælles udpeget myndighed i forbindelse med varetagelsen af opgaverne efter konventionen. Videre skal det sammenholdes med det hjemmelsgrundlag, Kommissionen oprindeligt har valgt (art.133 om handelspolitik, hvor der opereres med enekompetence).

Herefter må det antages, at der lægges op til, at Kommissionen bliver enekompetent, hvilket indebærer, at medlemslandene enten slet ikke bliver parter under konventionen, eller kun får meget begrænsede opgaver under konventionen.

5. Høring

Høringen i specialudvalget (miljø) er endnu ikke afsluttet.

-
-

Ad – 10b Forslag til Rådets forordning om eksport og import af farlige kemikalier.

KOM (2001) 803 endelig,

Nyt notat

Resumé: Formålet med den foreslåede forordning er at gennemføre bestemmelserne i Rotterdam-konventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent – PIC) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel. Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skader og bidrage til en miljøforsvarlig anvendelse af stoffer. Forordningen gælder for visse farlige kemikalier, der er omfattet af konventionen, og for visse farlige kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner i Fællesskabet. Endvidere gælder den for klassificering, emballering og mærkning af alle kemikalier, der eksporteres.

1. Status

Kommissionen vedtog den 24. januar 2002 ovennævnte forslag til forordning. Forslaget blev modtaget i Rådet den 28. januar 2002.

COREPER har den 30. april 2002 besluttet at indstille til Rådet, at hjemmelsgrundlaget ændres fra artikel 133 (fælles handelspolitik) til 175, stk. 1 (miljøpolitikken). Det indebærer at forslaget skal vedtages efter reglerne om fælles beslutningstagen.

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke endnu.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketinget.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 25. juni med henblik på en redegørelse for forhandlingsstatus.

4. Formål og indhold

Formålet med den foreslåede forordning er at gennemføre bestemmelserne i Rotterdam-konventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent – PIC) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel. Sideløbende hermed har Kommissionen forelagt et separat forslag til afgørelse om Fællesskabets ratifikation af konventionen.

2.1. Konventionen

Det Europæiske Fællesskab undertegnede Rotterdam-konventionen den 11. september 1998.

Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skade og bidrage til en miljøforsvarlig

anvendelse af stoffer. Konventionen bygger på de frivillige bestemmelser, der blev vedtaget i De Forenede nationers Miljøprogram (Londonretningslinier for udveksling af oplysninger om kemikalier i international handel) og på Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisationens (FAO) internationale adfærdskodeks for distribution og anvendelse af pesticider. Med disse bestemmelser blev der indført en frivillige procedure for forudgående informeret samtykke (PIC-proceduren). Det Europæiske Fællesskab gjorde i 1992 gennem Rådets Forordning 2455/92 den frivillige procedure juridisk bindende.

Anvendelsesområdet

Konventionen omfatter først og fremmest pesticider og industrikemikalier, der nationalt er forbudte eller underkastet strenge restriktioner.

Visse grupper af kemikalier, som f.eks. radioaktive stoffer, lægemidler, fødevarer og tilsætningsstoffer til fødevarer, er undtaget fra konventionen. Undtaget er også kemikalier i små mængder, der skal anvendes i forsknings- eller analyseøjemed, eller af enkeltpersoner til vedkommendes eget personlige brug.

PIC-proceduren: Bestemmelser om forudgående informeret samtykke.

PIC-proceduren er konventionens grundlæggende princip. Den indebærer, at eksport af et kemikalie, der er opført på et bilag til konventionens (bilag III), kun kan finde sted med den importerende parts forudgående samtykke.

Konventionen indeholder en procedure for indhentning af oplysninger om, og offentliggørelse af, importlandenes beslutninger om, hvorvidt de ønsker at modtage fremtidige forsendelser af et kemikalie, der er optaget på bilag III. Såfremt landene ifølge disse procedurer ikke reagerer inden en bestemt frist, er eksport tilladt, selvom der ikke foreligger et samtykke.

PIC anmeldelsesprocedure: Optagelse af stoffer på bilag III.

Optagelse på konventionens bilag III sker efter en anmeldelsesprocedure, hvor parterne skal anmelde alle nationale forbud eller strenge restriktioner vedrørende kemikalier omfattet af konventionens anvendelsesområde til konventionens sekretariat med henblik på optagelse på bilag III.

For at igangsætte proceduren skal parter i mindst to (ud af i alt 7) forskellige geografiske regioner have anmeldt det samme kemikalie.

Partskonferencen vil efter en komitee-procedure afgøre om kemikaliet skal optages på bilag III og dermed underkastes PIC-proceduren.

Eksport-anmeldeproceduren: Eksport af stoffer, der nationalt er forbudt eller underkastet strenge anvendelsesrestriktioner, men som ikke er opført på bilag III.

Konventionen indeholder bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem parterne om kemikalier, der er forbudt eller underlagt strenge restriktioner af en eksporterende part, men som (endnu) ikke er opført på bilag III til konventionen.

Konventionen fastlægger, at en part, der har planer om at eksportere et sådant kemikalie, skal meddele den importerende part, at eksporten vil finde sted. Dette skal gøres inden partens første forsendelse af kemikaliet og derefter hvert år, indtil kemikaliet er optaget på bilag III og underlagt PIC-proceduren.

Ledsagende oplysninger

Konventionen fastlægger endvidere, at eksport af kemikalier, der enten er omfattet af PIC-procedure eller eksportanmeldeskravet, er underlagt et krav om mærkning. Heraf skal eventuelle risici eller farer for sundhed og miljø tydeligt fremgå.

1. Forslag til forordning.

Den foreslåede rådsforordning afløser Rådets forordning 2455/92, som samtidig foreslås ophævet. Den eksisterende Rådsforordning 2455/92 indeholder allerede mange af konventionens principper, som er videreført i forslaget til forordning. Der har dog vist sig behov for enkelte ændringer, idet konventionen på nogle områder har strengere bestemmelser end den gældende forordning, herunder re gler om tidspunkt for og hyppigheden af eksportanmeldelser, og omfanget af de oplysninger der skal fremsendes mv.

Forslaget til forordning går samtidig på nogle områder videre end konventionens bestemmelser, idet Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at bevare eller skærpe nogle af bestemmelserne i den gældende forordning 2455/92, så det miljø- og sundhedsbeskyttelsesniveau i importlandene, som de nuværende bestemmelser sikrer, ikke sænkes. Konventionen åbner mulighed for dette, idet konventionen eksplicit nævner, at der er tale om minimumsregulering.

Anvendelsesområdet (art. 2-3)

Anvendelsesområderne i forordningen svarer stort set til konventionens.

Forordningen gælder således for visse farlige kemikalier, der er omfattet af konventionen, og for visse farlige kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner i Fællesskabet. Endvidere gælder den for klassificering, emballering og mærkning af alle kemikalier, der eksporteres. Den gælder for stofferne, både når de er ublandede og blandede, og når de indgår i et præparat.

Forordningen indfører underkategorier af hhv. pesticider og industrikemikalier. Pesticiderne opdeles i to grupper: en gruppe, der omfatter plantebeskyttelsesmidler, der er omfattet af direktiv 91/414, og en gruppe der omfatter andre pesticider, herunder navnlig biocider som omfattet af direktiv 98/8. Hvad industrikemikalierne angår defineres disse i forordningen som kemikalier til både erhvervsmæssig og privat anvendelse.

Forholdet imellem konventionens og forordningens anvendelsesområder fremgår af dette skema:

<u>Konventionens anvendelsesområde</u>	<u>Forordningens anvendelses område</u>
<u>1. Pesticider</u>	1. <u>Plantebeskyttelsesmidler</u> 2. <u>Andre, herunder biocider</u>
<u>2. Industrikemikalier</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Kemikalier til erhvervsmæssig anvendelse</u> • <u>Kemikalier til privat anvendelse</u>

Efter forordningens art 7 er disse kemikalier omfattet af reglerne om eksportanmeldelser, når blot kemikaliet efter fællesskabslovgivningen er forbudt eller strengt reguleret i én af kategorierne. Dette indebærer en udvidelse i forhold til konventionen.

Endvidere går den nye forordning videre end konventionen ved også at lade artikler være omfattet af eksportanmeldeproceduren. Det foreslås dog, at denne udvidelse alene skal gælde artikler (færdigvarer), når de indeholder stoffer, der ikke er nedbrudte og i øvrigt ikke har reageret med øvrige stoffer i artiklen (færdigvaren), således at den kemiske sammensætning af kemikaliet er uændret.

Endelig er der tale om en udvidelse i forhold til konventionen via forordningens regler om at alle farlige kemikalier, der eksporteres, skal mærkes.

Forordningens undtagelser svarer også nogenlunde til konventionens undtagelser. Der er dog også her visse forskelle, herunder vedr. lægemidler og kemikalier til eget brug.

Myndighedsstruktur (art 4-5)

Forslagets myndighedsstruktur afspejler det hjemmelsgrundlag, som er blevet valgt af Kommissionen (art. 133), hvilket giver Fællesskabet enekompetence.

Efter forordningen skal der udpeges nationale myndigheder, der skal udføre de administrative opgaver, som forordningen pålægger medlemsstaterne.

Derudover handler Kommissionen på vegne af alle de udpegede nationale myndigheder som eneste og fælles udpeget myndighed i forbindelse med varetagelsen af opgaverne efter konventionen.

Forslaget indebærer endvidere, at der skal oprettes et netværk af referentmedlemsstater, som skal stå for forberedelsen af tekniske dokumenter, bl.a. beslutningsvejledninger – d.v.s. oplysninger - i forbindelse med optagelse af stoffer på konventionens bilag III.

Endelig foreslås det, at medlemsstaterne skal sikre, at Kommissionen får sæde i de hjælpeorganer, der nedsættes under konventionen.

Kompetencereglerne skal også ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag til afgørelse om Fællesskabets ratifikation af konventionen, hvoraf bl.a. fremgår, at der skal udarbejdes en erklæring om den nærmere kompetencefordeling imellem Fællesskabets myndigheder om medlemsstaterne.

PIC-proceduren (art 12-14)

Forslaget er baseret på konventionens bestemmelser om forudgående informeret samtykke, idet der dog er foreslået enkelte opstramninger.

Import

Kommissionen modtager oplysninger vedr. de stoffer, der optages på konventionens bilag III (PIC-listen) fra konventionens sekretariat. Oplysningerne sendes straks til medlemsstaterne.

På baggrund af fællesskabslovgivningen træffer Kommissionen herefter en beslutning på Fællesskabets vegne om hvorvidt import af stoffet skal kunne tillades og meddeler denne til sekretariatet. Beslutningen træffes efter, at Kommissionen har rådfører sig med et udvalg, der består af repræsentanter fra medlemslandene, hvorefter Kommissionen træffer beslutning med størst mulig hensyntagen til udvalgets udtalelse. Import beslutningen revideres evt. i lyset af ændrede fællesskabsregler.

Disse regler må antages at betyde, at medlemslandene ikke selv kan sikre, at der gives meddelelse til sekretariatet om, at et stof optaget på bilag III ikke ønskes importeret til det pågældende land, fordi stoffet i dette land er forbudt eller strengt reguleret efter særlige nationale regler.

Eksport

I PIC-procedurens eksportsituation skal medlemslandene overholde andre parters importbeslutning (en endelig beslutning om importtilladelse, importforbud, import på særlige vilkår eller et foreløbigt svar). vedr. PIC-stofferne (stofferne optaget på bilag III).

Efter forordningen skal Kommissionen straks fremsende importparternes beslutninger til medlemsstaterne. Der fremsendes tillige oplysninger om, at der ikke er fremsendt svar fra en part. Alle oplysningerne gøres også tilgængelige på Internettet. Medlemslandene videregiver svarene til de berørte personer i landet, hvorefter eksportørerne skal overholde indholdet af importbeslutningerne.

Forordningen går videre end konventionen, idet konventionens regel om, at eksport i visse tilfælde kan ske, når importlandet ikke reagerer (status quo-reglen), ikke videreføres.

Forordningen har således en regel om, at de kemikalier, der er opført på listerne i forordningens bilag I, del 2 (PIC –anmeldelsespligtige kemikalier jf. fællesskabsreguleringen; d.v.s. eksport af stoffer, der er forbudt eller underkastet strenge anvendelsesrestriktioner på fællesskabsplan, men som ikke er opført på bilag III i konventionen) og del 3 (kemikalier omfattet af konventionens PIC-procedure), alene må eksporteres, når der foreligger et udtrykkeligt samtykke, eller der er udkommet en PIC-meddelelse med et samtykke.

Konventionen fastlægger alene, at en part, der har planer om at eksportere et sådant kemikalie, skal meddele den importerende part, at eksporten vil finde sted.

Farlige kemikalier (ikke defineret i forordningen) må som udgangspunkt senest eksporteres 6 måneder før sidste anvendelsesdato, og eksportørerne skal sikre sig, at mærkningen indeholder specifikke oplysninger om lagerbetingelser mv. under klimaforholdene i importlandet.

Disse bestemmelser af mere generel karakter er også mere vidtgående end konventionens.

Derudover indeholder forordningen et egentlig eksportforbud, for så vidt angår kemikalier og artikler, hvis anvendelse er forbudt i Fællesskabet, og som er opført på forordningens bilag V. Det drejer sig om kemikalier og artikler, som giver anledning til særlige betænkeligheder, f.eks. kviksølvholdige sæber, der er forbudt i fællesskabet. Bilag V kan udvides til også at omfatte yderligere kemikalier og artikler efter forordningens regler om ajourføring af bilagene, se herom nedenfor.

PIC-anmeldeproceduren (art 10-11)

PIC-anmeldeproceduren er baseret på konventionens bestemmelser.

Anmeldelse til konventionens sekretariat fra Fællesskabet skal ske for kemikalier, der er forbudt eller pålagt strenge restriktioner i Fællesskabet (og som således endnu ikke er optaget på konventionens bilag III). Kommissionen foreslås at være eneansvarlig for denne anmeldelse, idet bestemmelsen eksplicit nævner, at medlemsstaterne ikke forelægger anmeldelser af nationale reguleringsindgreb for konventionens sekretariat. Dette er en i ndsnævring af landenes kompetence i forhold til den nuværende forordning, hvor medlemsstaterne har denne mulighed.

Eksportanmelde-proceduren (art. 7-8)

Forordningsforslaget viderefører den eksisterende forordnings regler om pligt til forudgående at anmelde eksport af visse farlige kemikalier, idet reglerne dels er tilpasset konventionens bestemmelser, dels er udbygget.

Eksportanmeldeproceduren i forb. med eksport fra Fællesskabet

Proceduren indebærer, at eksportøren forud for den første eksport ud af Fællesskabet af et af de kemikalier/kemikaliegrupper, der er opført på bilag I, del 1, skal indsende en række nærmere angivne oplysninger til den nationalt udpegede myndighed. Kemikalierne i bilag I, del 1, er kemikalier, som er forbudt eller underkastet strenge restriktioner af Fællesskabet i en eller flere anvendelseskategorier eller underkategorier, jf. forordningens definitioner af henholdsvis pesticider og industrikemikalier (men som endnu ikke er optaget på konventionens bilag III).

Eksportøren skal herefter genanmelde den første eksport hvert kalenderår, og skal i øvrigt foretage fornyet anmeldelse, såfremt Fællesskabets forskrifter, eller produktets sammensætning, ændres.

Den nationale myndighed skal kontrollere oplysningerne og underretter straks Kommissionen om eksporten. Kommissionen underretter herefter de ansvarlige myndigheder i det importerende land og rykker for svar, hvis det er nødvendigt.

I forhold til konventionen er der tale om visse udvidelser.

For det første gælder proceduren selvom det pågældende kemikalie kun er forbudt eller strengt reguleret i en af dets anvendelseskategorier eller underkategorier. Et pesticid, der både anvendes som plantebeskyttelsesmiddel og biocid, men kun er forbudt eller strengt reguleret i en af anvendelseskategorierne, vil f.eks. være omfattet af forordningens eksportanmelde-procedure, uden at være omfattet af konventionen .

For det andet gælder proceduren for de kemikalier, der er på forordningens bilag I, uanset om importlandet er part i konventionen (hvis importlandet er part, og kemikaliet er på PIC-listen, kører anmeldelsen dog efter reglerne om PIC-proceduren).

For det tredje gælder pligten også for artikler (færdigvarer), der indeholder kemikalier, der er opført på listerne i forordningens bilag I, del 2 (PIC –anmeldelsespligtige kemikalier jf. fællesskabsreguleringen) og 3 (kemikalier omfattet af konventionens PIC-procedure), såfremt disse kemikalier vil kunne frigives ved anvendelse eller bortskaffelse.

For det fjerde er der sket en udvidelse i forhold til konventionen med reglen om, at alle eksportører skal indsende eksportanmeldelser ved den første eksport og genanmelde en gang årligt. Konventionens forpligter her alene den første eksportør fra det pågældende land –og herefter den første geneksportør hvert år- hvorefter de efterfølgende eksportører ikke behøver at anmelde/genanmelde.

Pligten til eksportanmeldelse gælder efter forordningen alene for stoffer, der er på bilag I til forordningen. Det er efter forordningen ikke klart, om medlemslandene ved siden af disse regler kan have særlige nationale regler, der forpligter de nationale eksportører til at anmelde eksport af kemikalier, der nationalt er strengt reguleret eller forbudt, men som ikke er omfattet af restriktioner på fællesskabsniveau, hvorfor de ikke er omfattet af forordningens regler om eksportanmeldelse.

Der gives medlemsstaterne mulighed for at opkræve et gebyr til dækning af omkostningerne ved administration af eksportanmelde-proceduren. Denne bestemmelse findes hverken i den nuværende forordning eller i konventionen.

Eksportanmeldeproceduren i forb. med eksport fra andre parter til Fællesskabet

Kommissionen modtager anmeldelser fra andre parter, når der eksporteres fra andre konventionsparter til Fællesskabet. Kommissionen bekræfter overfor eksportlandet i overensstemmelse med konventionens regler og offentliggør anmeldelserne på Internettet.

Oplysninger, der skal ledsage eksporterede kemikalier

Forordningen indeholder regler om, at kemikalier der skal eksporteres er omfattet af fællesskabets emballage og mærkningsregler (direktiv 67/548/EØF, 1999/45/EF, 91/441/EØF og direktiv 98/8 mv.

Bestemmelserne svarer stort set til den eksisterende forordning.

Anden oplysningspligt mv.

Der er i forslaget indbygget et krav om regelmæssige rapporter fra eksportørerne om mængden af eksporterede kemikalier til de enkelte parter og andre lande. Importørerne pålægges tillige at rapportere de mængder, de har importeret til Fællesskabet. Hver medlemsstat skal årligt forelægge Kommissionen de ovennævnte oplysninger i overensstemmelse med forordningens bilag IV. Konventionen indeholder ikke et sådant krav.

Medlemsstaterne skal regelmæssigt, som efter den eksisterende forordning, tilsende Kommissionen oplysninger om anvendelse i medlemsstaten af forordningens procedurer, herunder om toldkontrol, overtrædelser, sanktioner mv., hvorefter Kommissionen udarbejder en samlet rapport.

Ajourføring af bilagene

Forordningen indeholder regler om ajourføring af bilagene, herunder ajourføring af hvilke kemikalier, der er omfattet af reglerne om PIC-procedure, PIC-anmeldelse, eksportanmeldelse og eksportforbud. Der er tillige regler om beslutningsprocedurerne for ajourføring af bilagene (forskriftsprocedure, rådgivningsprocedure og -i et enkelt tilfælde-rådsbeslutning.)

Andre emner

Forordningsudkastet pålægger landene at udpege et antal toldsteder, der skal kontrollere eksport og import af kemikalierne på forordningens bilag I. Der er tale om en ny bestemmelse.

Endvidere indeholder forordningen en bemyndigelse til Kommissionen til at fastsætte tekniske retningslinier, der skal lette anvendelsen af forordningen (fastsættes i rådgivningsprocedure).

Der lægges op til, at forordningen træder i kraft den 1. januar 2003. Dette vil dog ikke kunne lade sig gøre i lyset af det ændrede hjemmelsgrundlag (fælles beslutningstagen).

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har i udkastet til beslutningen ikke taget stilling til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Kommissionens forslag betyder, at Kommissionen får enekompetence i forhold til konventionen. Der er enighed blandt medlemslandene om, at forslagets hjemmel bør afspejle den delte kompetence mellem medlemsstaterne og Kommissionen. Kompetencefordelingen mellem Kommissionen og medlemslandene vil derfor være et forhandlingsspørgsmål under forslagets videre behandling.

1. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen vil være umiddelbart gældende i Danmark, og der forventes ikke umiddelbart behov for ændringer i dansk lovgivning (kemikalieloven og skattekontrolloven) for at gennemføre forordningen. Det bemærkes dog hertil, at der næppe er hjemmel efter kemikalielovens § 7 a til at indføre (de frivillige) bestemmelser om gebyr i forbindelse med eksportanmeldeproceduren.

Der vil formentlig være behov for at ændre den delegationsbekendtgørelse, hvor Miljøstyrelsen udpeges som ansvarlig myndighed under den eksisterende forordning. Derudover vil der formentlig være behov for at anvende bemyndigelsen i kemikalielovens § 59 til administrativt at fastsætte regler om straf. Videre vil der kunne blive behov for at ændre visse administrative regler med henblik på at overholde af forordningen, herunder at sikre toldkontrollen. Sidstnævnte kan dog først vurderes endeligt, når retningslinierne for dette system evt. er nærmere fastlagt af Kommissionen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Efter den eksisterende forordning ligger der en række pligter, der giver anledning til økonomiske og administrative konsekvenser for staten og for erhvervslivet. Der er tale om beskedne konsekvenser, da forordningen i det hele taget omfatter få kemikalier/kemikaliegrupper, herunder formentlig kun et enkelt, der eksporteres fra Danmark (Parathion).

Med den ny forordning bygges der i alt væsentligt videre på forpligtelserne i den eksisterende forordning. Der er dog tale om en udvidelse af antallet af stoffer, idet den ny forordning omfatter yderligere 37 kemikalier/kemikaliegrupper, således at det samlede antal udgør 68 (i alt ca 300 individuelle kemikalier). Ud af de 37 nye kemikalier/kemikaliegrupper er de 19 underlagt både den særlige PIC-anmeldeprocedure og eksport-anmeldeproceduren, mens de 18 alene er underlagt eksport-anmeldeproceduren. Der er dog stadig tale om relativt få kemikalier set i forhold til det samlede antal kemikalier.

-

Efter forslaget er der kun et begrænset antal myndighedsopgaver hos de nationalt udpegede myndigheder (i Danmark Miljøstyrelsen), idet de fleste opgaver udføres af Kommissionen. I forhold til PIC-proceduren modtager og formidler Miljøstyrelsen for det første oplysninger om Fællesskabets importbeslutninger med henblik på at sikre, at der ikke importeres kemikalier i strid med importbeslutningerne. For det andet modtager og formidler Miljø ;styrelsen oplysninger om andre parters importbeslutninger med henblik på at sikre, at der foreligger et udtrykkeligt importsamtykke fra den importerende part. I forhold til eksportanmeldeproceduren modtager Miljøstyrelsen eksportanmeldelser fra de eksporterende virksomheder med henblik på at formidle disse oplysninger til Kommissionen. De administrative og økonomiske konsekvenser heraf vurderes at være beskedne.

Toldmyndighederne pålægges kontrolopgaver i forbindelse med PIC-proceduren, idet det skal kontrolleres, at der ikke importeres eller eksporteres kemikalier i strid med importbeslutningerne. Endvidere vil der være kontrolopgaver i forbindelse med at sikre, at der foreligger eksportanmeldelser vedrørende de kemikalier, der er omfattet af forordningens eksportanmeldelsesregler. Det forventes, at Kommissionen vil fastsætte mere specifikke retningslinier for kara kteren af kontrolopgaverne, se bemærkningerne ovenfor, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at beskrive de administrative og økonomiske konsekvenser nærmere.

Kommissionen anfører i begrundelsen for forslaget, at en del af de kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner ikke længere fremstilles i Fællesskabet, samt at der generelt ikke forventes at blive en stigning i de finansielle og administrative byrder. Navnlig forventes det ikke, at de små og mellemstore virksomheder vil blive berørt, da de generelt ikke er involveret i fremstillingen af de kemikalier, som forordningen omfatter.

Der forventes på denne baggrund alene beskedne administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

I lighed med den eksisterende forordning vil der ikke være konsekvenser for amter og kommuner.

Beskyttelsesniveau

Gennemførelse af forordningen forventes at forbedre beskyttelsesniveauet i forbindelse med eksport og import af kemikalier især i udviklingslandene.

Det kan nævnes, at udvidelsen af forordningen til også at omfatte artikler, hvorfra der kan frigives kemikalier omfattet af PIC-proceduren og PIC-anmeldeproceduren vil kunne medføre en forbedring af beskyttelsesniveauet.

Det kan også nævnes, at bestemmelsen om udtrykkelig samtykke fra en part eller andet land til import af et kemikalie, der er underkastet PIC-proceduren eller opfylder betingelserne for PIC-anmeldelse, vil forbedre beskyttelsen, idet det sikrer, at eksport ikke kan finde sted, blot fordi importlandet ikke afgiver et importsvar eller ikke reagerer på eksportanmeldelser uanset grunden hertil.

Et yderligere punkt, der vil medvirke til en forbedring af beskyttelsesniveauet, er at eksportanmeldesystemet omfatter alle lande, uanset om de er part eller ej til konventionen.

Endvidere forventes forslaget om at forbyde eksport af kviksølvholdige sæber, hvis brug er forbudt i Fællesskabet, samt minimumsstandarder for holdbarheden af eksporterede kemikalier, også at hæve beskyttelsesniveauet.

4. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende:

Advokatrådet, Amdsrådsforeningen, Arbejderbevægelsen Erhvervsråd, Beskæftigelsesministeriet, Bekæmpelsesmiddellrådet, Bolig- og Byministeriet, Danmarks Erhvervsgartnerforening, Danmarks JordbrugsForskning,

Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse, Danmarks Rederiforening, Danmarks Apotekerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhvervsfrugtavl, Dansk Erhvervsjordbrug, Dansk Familielandbrug, Dansk Industri, Dansk Planteværn, Dansk Skovforening, Dansk Teknologisk Institut, Dansk Træbeskyttelse, dansk Varefaktanævn, Landboforeningerne, Det Danske Handelskammer, Det Økologiske Råd, Emballageindustrien, Erhvervs- og Økonomiministeriet, Finansministeriet, Forbrugerrådet, Forbrugerstyrelsen, Foreningen af bioteknologiske Industrier, Forsvarsministeriet, Frederiksberg Kommune, Fødevaredirektoratet, Greenpeace Danmark, Håndværksrådet, Justitsministeriet, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, LO, Lægemiddelstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, NOAH, Plastindustrien i Danmark, Sammenslutningen af Danske Papir-, Pap og Cellulosefabrikker, Skatteministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Statens Seruminstitut, Sundhedsministeriet, Verdensnaturfonden.

Danmarks JordbrugsForskning, Dansk Apotekerforening, Dansk Familielandbrug, Dansk Planteværn, Københavns Kommune og Landbrugsrådet har ingen bemærkninger til forslaget.

LO og SID støtter forslaget, men gør opmærksom på den manglende omtale af arbejdsmiljøet i forslaget.

Det Økologiske Råd hilser forordningsforslaget velkomment og anfører, at der bør arbejdes intensivt på, at langt flere farlige kemikalier skal omfattes af PIC reglerne.

Forslaget har været sendt til skriftlig høring i specialudvalget (miljø). Høringen er endnu ikke afsluttet.

-